

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«ДЗЯРЖАВА ЧАКАЕ АД ВУЧОНЫХ ЭФЕКТЫўНЫХ ІДЭЇ І ПРАРЫўНЫХ ТЭХНАЛОГІЇ»

У Беларусі значна павысілася каштоўнасць вучоных званняў і прэстыж супольнасці навукоўцаў

Пра гэта гаварылася на ўрачыстай цырымоніі ўрачэння дыпломаў доктара навук і атэстатаў прафесара, што ўчора адбылася ў рабочай рэзідэнцыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Дзякуючы ўвазе кіраўніка дзяржавы да дзейнасці Нацыянальнай акадэміі навук, Вышэйшай атэстатарскай камісіі, выдасць вучоным людзям у Беларусі навуку сёння не трапляюць. У рэспубліцы немагчыма набыць за грошы ці іншымі несумленнымі шляхамі ні кандыдацкай, ні доктарскай ступені. Таксама ўдалося змясціць акадэмію выбару тэм дысэртацый: зараз навуковыя работы абавязкова маюць практычнае значэнне, таму пасля абароны ўкараняюцца ў народнай гаспадарцы, а не пыляцца на паліцах архіваў. Тым нямногім сушукальнікі, хто праходзяць праз сіта жорсткага прафесійнага адбору, па праву могуць ганарыцца заслужанай высокай ацэнкай сваёй працы і карыстацца пэўнай дзяржаўнай падтрымкай. Сведчаннем увагі кіраўніцтва краіны да інтэлектуальнай эліты стала і традыцыйнае ўрачэнне Аляксандрам Лукашанкам дыпломаў і атэстатаў вучоным, прымержа канаванае да Дня беларускай навукі.

Сёлетня перад краінай стаіць напружаная задача: павелічыць валавога ўнутранага прадукту на 11 працэнтаў, значнага паліяпшэння эфектыўнасці вытворчасці, актыўнага ўкаранення інавацый ва ўсіх галінах. Ва ўмовах росту цэнаў на нафту і газ, асабліва надзеі ўскладаюцца на навуку, і, у першую чаргу, на Нацыянальную акадэмію навук. На шчасце, у вельмі няпростае час Беларусі не толькі ўдалося захаваць навуковы патэнцыял краіны, але і ўмацаваць яго. Так, летась шэрагі інтэлектуальнай эліты краіны папоўнілі 53 доктары і 531 кандыдат навук. 63 сушукальнікам прысвоена званне прафесара, а 407 вучоных сталі дацэнтамі.

Сярод учарашніх нямінантаў кіраўнік дзяржавы асабліва адзначыў заглядчыка лабараторыі электрафізікі Фізіка-тэхнічнага інстытута НАН Беларусі Ігара Побыла. Ён распрацаваў новыя рэсурсаабэрагальныя, імпартазамяшчальныя тэхналогіі атрымання і ўмацавання матэрыялаў. Вынік уражвае — павышэнне трываласці вырабаў амаль у 10 разоў, зніжэнне на 50 працэнтаў страт металу. Такія тэхналогіі выкарыстоўваюцца на прадпрыемствах Беларусі і Расіі.

У тэхнічных навуках, як і ў многіх іншых галінах, не адсталі і жанчыны. Так, навуковыя распрацоўкі Любові Маркавай з Інстытута механікі металалапалімерных сістэм знайшлі выкарыстанне не толькі ў Беларусі, але і ў прамыслова развітай Паўднёвай Карэі.

У галіне медыцыны вядучы навуковы супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя Аляксандра Сяргея Красны распрацаваў і ўкараніў у клінічную практыку арыганальны метад аперацый анкахоўру. Ён ужо ўведзены ў практыку клінікі Келінскага ўніверсітэта Германіі.

Сяргей ПРТАС.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ХТО НЕ ГУЛЯЕ, ТОЙ «ХВАРАЕ»!

Лядовая спартыўная пляцоўка ў Карэлічах.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Ва ўрадзе

Эканоміка беражлівасці

Энергаберажэнне і энергаэфектыўнасць — галоўныя тэмы выязнога пасаджэння Прэзідэнта Сяргея Лукашэнкі ў Мінскай вобласці.

Удзельнікі пасаджэння пад старшынствам Сяргея Сідорскага разгледзілі выкананне Дырэктывы № 3 «Эканомія і беражлівасць — галоўныя фактары эканамічнай беспяспекі дзяржавы».

Пасаджэнне пачалося ў гарадскім пасёлку Бялынічы: кіраўнік урада і міністры пазнаёміліся з тэмамі некалькіх аб'ектаў.

Бялыніцкі філіял ААТ «Бабушкіна крынка» — гэта новая сучасная вытворчасць сыроў. Паводле слоў дырэктара Ігара Кананчука, на кожным участку не абходзіцца без энергаберагальных тэхналогій. Летась эканамічны эфект ад іх укаранення склаў амаль 300 міліёнаў рублёў.

Бялыніцкі раён быў адным з першых, дзе адпрацоўваліся энергаберагальныя тэхналогіі і пераход на мядовыя віды паліва. Кацельня дэманістратна для састарэлых інвалідаў перайшла на драўніннае паліва ў 2006 годзе. Цяпер вырабляецца адной гікалорыяў таштуе 101 тысячу рублёў. І гэта танней, чым на прыродным газе: паводле разлікаў на гэты год, гікалорыя каштавала б 143 тысячы рублёў. Розніца адчувальная.

У цэнтральнай кацельні Бялынічэй, якая належыць «Жылкамунгасу», яшчэ ў 2004 годзе зроблі реконструкцыю. Тут ўсталявалі газатурбінную ўстаноўку, якая дазваляе кацельні вырабляць, акрамя цяпла, яшчэ і электрычнасць. За ўвесь час працы ўстаноўкі эканамічны эфект перавысіў 1,3 мільярда рублёў.

У Магілёве кацельня камунальнага прадпрыемства «Магілёўэлектрабуд» працуе цяпер на практычна дармавым паліве. Тут выкарыстоўваецца драўнінная трэска, якая атрымліваецца пры абрэзцы і санітарнай вышчыце дрэў і хмызняку.

Паводле слоў першага намесніка прэм'ер-міністра Уладзіміра Сямашкі, па энергаэмісіі валовага ўнутранага прадукту Беларусь пакуль значна адстае ад перадавых заходніх краін. У Данні ён, напрыклад, у тры разы ніжэйшы за нас. У Беларусі лепей ідуць справы,

чым у суседніх Расіі і Украіне, трэба будзе шмат працаваць, каб выканаць пастаўленыя задачы.

— Паводле Дырэктывы, да 2010 года нам трэба скараціць энергаэмісію ВУП на 31 працэнт, — паведаміў Сяргей Сідорскі. — Летась зніжэнне адбылося на 7,5 працэнта, сёлетня трэба забяспечыць яшчэ 8 працэнтаў. Гэта рэальны, але напружаны паказчык.

Напрыклад, не ўсё ўдалося зрабіць у выкарыстанні мясцовых відаў паліва. Аднак якраз яно ў будучым павінна складаць 25 працэнтаў у паліўным балансе краіны.

— Вялікую увагу мы надаём камунальным аб'ектам, якія звязаны з насельніцтвам, — адзначыў кіраўнік беларускага ўрада. — Сёння на частку не абходзіцца без энергаберагальных тэхналогій.

Сёння ў Беларусі паводле Дырэктывы № 3 створана цэлая сістэма працы: ад няштатных інспектараў па эканоміі энергіі на прадпрыемствах да глабальных праектаў, якія забяспечваюць энергетычную беспяспеку краіны.

З глабальных — гэта, безумоўна, пабудова ў Беларусі АЭС. Летась было прынята афіцыйнае рашэнне і пачалі падрыхтоўчыя работы. Уладзімір Сямашка паведаміў, што да канца года будзе вызначана пляцоўка для АЭС, а 1 студзеня 2009 года м'яркуецца, так бы мовіць, зацьпіць першы калок у будаўніцтва інфраструктуры АЭС. Паводле пазыцый, першы энергаблок беларускай АЭС павінен быць уведзены ў 2016 годзе.

Будзе развівацца і нетрадыцыйная энергетыка. У асобных раёнах Беларусі могуць выкарыстоўвацца ветраўстаноўкі. Будучы пабудаваны прадпрыемствы па вырабе біяпаліва, у прыватнасці з рапсу. Вывучаецца вопыт кітайскіх калег па біятэрмальным устаноўках. Ленгін і торф ужо выкарыстоўваюцца як паліва. І магчымы нават сонечныя батарэі, пры ўмове эфектыўнага выкарыстання сродкаў.

— Прэзідэнт паставіў складаную задачу перад урадам і мясцовымі органамі ўлады, — сказаў Сяргей Сідорскі. — Але лічу, што яна будзе выкананая, калі мы ўсе разам будзем займацца канкрэтнай працай.

Ілона ІВАНОВА.

Бялынічы — Магілёў.

ПОЛЬСЬКІЯ МЫТНІКІ ПАЧАЛИ ПРОПУСК ГРУЗАВОГА ТРАНСПОРТУ

Пра гэта паведамілі БЕЛТА ў прэс-цэнтры Дзяржаўнага пагранічнага камітэта Беларусі.

Нармалізуецца абстаноўка ў самым вялікім грузавым пункце пропуску «Казловічы». На лініі мытнага кантролю ў «Казловічах» цяпер адначасова аформляюцца па 3—4 аўтамабілі. «Аформленне ідзе не так хутка, як хацелася б, але калі дадатная дынаміка захаваецца, то са спосібчым трайлерам можна будзе справіцца на працягу 3 сутак», — заявіў пагранічнік. Паводле іх даных, цяпер у пункце пропуску «Казловічы» сабралася 1,5—2 тыс. грузавых машын. Таксама нармалізуецца абстаноўка ў пунктах пропуску «Брузгі» і «Брэст» («Варшаўскай моства»).

ЦІСК ПАМЕРАЦЬ, І ПРАКАНСУЛЬТАВАЦЬ...

Стаць непасрэднымі ўдзельнікамі рынку дыспуту на тэмы «Самалічэнне» — «за» і «супраць», «Дэмаграфічны выбух: прогнозы і рэальнасць», «Сіндром хрыпанай стомленасці», «Культура палавога выхавання», «Бясспечнае жыццё» запрашае наведальнікаў выставы «Тыдзень моды на здароўе» Міністэрства аховы здароўя.

Ва ўсе дні работы выставы побач са стэндам галоўнага медыцынскага ведамства краіны будуць арганізаваныя кансультацыі ўрачоў самых розных спецыяльнасцяў па пытаннях здаровага ладу жыцця і рацыянальнага харчавання, прафілактыкі сардэчна-сасудзістых захворванняў і артралогічнай гіпертэнзіі, хваробаў страўнікава-кішачнага тракту, стаматалагічных захворванняў, прафілактыкі розных залежнасцяў, траўматызму, псіхічных і нервовых захворванняў, хрыпаных страўніка і г.д. Таксама на выставе будзе арганізавана работа перасоўнага флюарографа і спірографа.

З задавальненнем запрашаем вас, шануюныя чытачы, на прэзентацыю стэнда «Звязды», якая пройдзе 30 студзеня ў 15.30 з удзелам танцавальнага ансамбля «Глорыя».

30 студзеня з 11 да 13 гадзін урач-афтальмолаг кандыдат медыцынскіх навук Глеб Крыштопенка на нашым стэндзе пракаנסультаваць па пытаннях здароўя вачэй, захавання зроку. Паралельна на стэндзе будзе працаваць вальіаг Антаніна Голад, якая з задавальненнем расказае вам, як зберагчы і ўмацаваць уласнае здароўе і здароўе вашай сям'і.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

«PLAYBOY»: ДЖОРДЖ БУШ — САМЫ НЕСЕСУАЛЬНЫ ПРЭЗІДЭНТ ЗША

Вядомы часопіс для мужчын нарэшце і так не вельмі высокаму рэйтынгу прэзідэнта ЗША апошні ўдар: абяраючыся на вынікі сацыялагічнага апытання, выданне выявіла, што Джордж Буша лічаць самым несесуальным з амерыканскіх прэзідэнтаў за апошнія 40 гадоў.

Самым саксуальным прэзідэнтам па вядомай прычыне быў названы Біл Клінтан (58 працэнтаў апытаных). Былая кіназорка і кароль рэкламных роляў Рональд Рэйган заняў другое месца з 22 працэнтамі галасоў. Што ж датычыцца Джорджа Буша-малодшага, ён атрымаў напрыканцы спіса, ледзь набравшы 1 працэнт галасоў. Гэта, дарэчы, у сям разоў менш, чым яго ўласны бацька, дакладнай копіяй якога — з розніцай ва ўзросце — ён з'яўляецца.

АКТЫўНЫ ЛАД ЖЫЦЦЯ ЗАМАРУДЖВАЕ СТАРЭННЕ

Узровень фізічнай актыўнасці аказвае непасрэдную ўплыў на хуткасць старэння арганізма чалавека. Людзі, якія вядуць сядачы лад жыцця, стареюць у сярэднім на дзевяць гадоў раней, чым іх больш актыўныя аднагодкі, сцвярджаюць брытанскія вучоныя.

ЯПОНСКАЯ ФІРМА ДАЕ АПЛАЧАНЫЯ АДГУЛЫ ПА ДОГЛЯДЗЕ «РАЗБІТАГА СРЦА»

Японская фірма Hime & Sonpuru прадастаўляе сваім супрацоўнікам аплачаныя адгулы ў сувязі з «разбітым сэрцам». Жанчыны ва ўзросце да 24 гадоў маюць права на адзін воленц ад работы дзень у год. Супрацоўніцы ва ўзросце ад 25 да 29 воленц прэтэндуваць на два дні, а тым каму за 30, кампанія гатова прадаставіць тры дні.

«Гэта як захварэць», — патлумачыла журналістам дырэктар кампаніі Мікі Хірадацэ. Яна адзначыла, што маладым дзяўчатам значна прасцей знайсці новае каханне, таму ім належыць толькі адзін дзень. Для больш старажытных жанчын разрыў з мужчынам — больш сур'ёзная траўма, таму ім даецца на разлібіццё больш часу.

ЗМЕНЕНЫ ПАРАДАК ВЫПЛАТЫ АКЦЫЗАЎ ПРЫ ўВОЗЕ ТАВАРАЎ У БЕЛАРУСЬ

Парадак выплаты акцызаў пры ўвозе тавараў у Беларусь зменены. Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падпісаў 28 студзеня указ № 47 «Аб унясенні змяненняў у Палажэнне аб выплце акцызаў пры ўвозе ў Рэспубліку Беларусь тавараў, якія падлягаюць маркіроўцы акцызнымі маркамі».

Дакумент устанаўлівае неадпаведнасць асобных прававых нормаў. Ён распаўсюджвае парадак унесення авансавых плацёжаў па акцызах (у памеры 30 пра-

цэнтаў ад іх канчатковых сум), а таксама парадак выплаты гэтых акцызаў пры ўвозе маркіруемых тавараў з Расіі на ўсе тавары, што падлягаюць маркіроўцы акцызнымі маркамі, незалежна ад формы ўласнасці асобай, якая ўвозіць тавары ў Беларусь.

Указ забяспечыць дадаткова паступленні грашовых сродкаў у бюджэт краіны.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Тарыфны «максимум»

Плацяжы за кватэру ўзраслі ў межах \$5

Адразу з пачатку гэтага года ў «жыроўкі» жыхароў былі ўнесены заўважны змяненні. Разлікі за кватэру «пацяжэй» па некалькіх паказчыках. У выніку павышэння расцэнак на энерганосыбы павялічыліся і жыллёва-камунальны плацяжы. Сёлетняя тарыфная палітыка фарміруецца амаль па сцэнарыю мінулага года, калі 5-долларавы «ліміт» быў выкарыстаны поўнасцю. Праўда, тут ёсць і адрозненні: напрыклад, як паведамілі карэспандэнты «Звязды» ў Міністэрстве жыллёва-камунальнай гаспадаркі, без змяненняў засталіся плацяжы насельніцтва за ацяпленне і гарачае водазабеспячэнне. Як і летась, 1 Гкал цяпла цяпер складае 36,3 тысячы рублёў. Праўда, трэба заўважыць, што такі тарыф не дацягвае нават да трэці рэальных затрат на аказанне гэтай паслугі. Розніца паміж сабекоштам і ўзроўнем пакрыцця жыхарамі камунальнікі м'яркуюць кампенсавач з уласных крыніц (у тым ліку і ў выніку эканоміі), а таксама за кошт бюджэтнага субсідзіравання.

У адпаведнасці з пастановай урада тарыф на тэхнічнае абслугоўванне жылля з 1 студзеня склаў 240,3 рубля за 1 квадратны метр агульнай плошчы жыллага памішанна. Плацяжы за халоднае водазабеспячэнне павышаны да 321,4 руб. за «куб» (дагтуль — 257,1 руб.), каналізацыю — 201,6 руб. (122,2 руб.), за вываз і аб'ёмна-вывазныя цвёрдых бытавых адходаў — больш чым 4 тысячы рублёў за 1 куб. м альбо 333,7 руб. з аднаго чалавека ў месяц (дагтуль — 314,9 руб.), за карыстанне ліфтам — 1184 руб. з чалавека штомесяц (1117 руб.). Пастановай урада вызначана, што ўласнікі жылых памяшканняў, а таксама члены арганізацый забудоўшчыкаў, дамы якіх абсталяваны спецыяльнымі шматтарыфнымі прыборамі ўліку электрычнай энергіі (ці аўтаматызаванымі сістэмамі яе кантролю ўліку), на выбар могуць разлічвацца за спажываную электраэнергію, зыходзячы з дыферэнцыяваных па часе альбо «звычайных» тарыфах.

Апошнія складаюць 116 рублёў за 1 кілават-гадзіну, а ў тым выпадку, калі ў кватэры ёсць электрапліта, — 84 руб. за 1 Квт/гадз. Дыферэнцыяваны тарыф (калі разлікі адбываюцца па гэтай метадцы) у перыяд мінімальнага награвання (з 22.00 да 17.00) складае 81,2 руб. за 1 Квт/гадз, максімальных (з 17.00 да 22.00) — 232 руб. У дамах, абсталяваных электраплітамі, такіх расцэнак складаецца адпаведна 58,8 і 168 рублёў за 1 кілават-гадзіну.

Таксама змяніліся і тарыфы на прыродны і звадкаваны газ. З пачатку студзеня кошт 1 куб. метра прыроднага газу ў жылых дамах і кватэрах, а таксама ў садовых до-

міках і дачах членаў садаводчых таварыстваў альбо кааператываў (у тым выпадку, калі ўстаноўлены прыборы індывідуальнага ўліку і ёсць газавыя воданагравальнікі) у ацяпляльных перыяд складае 172,7 рубля, а ў летні — 376. Пры адсутнасці воданагравальніка адпаведныя расцэны будуць 166,2 і 462 руб. за «куб». Калі лічылнік няма, то пры наяўнасці газавых піпты і цэнтралізаванага гарачага водазабеспячэння альбо індывідуальнага воданагравальніка (за выключэннем газавога), штомесячны плацяжы з аднаго жыхары складаць 3696 рублёў. Калі ёсць газавая пліта і газавы воданагравальнік (пры адсутнасці цэнтралізаванай падачы «цёпленькай»), то адпаведная сума складае 8648 руб. з чалавека.

Павялічаны расцэнкі і на звадкаваны газ. Цяпер у жылых дамах і кватэрах, дзе ўстаноўлены спецыяльныя прыборы індывідуальнага ўліку расходу і ёсць газавыя аб'ёмна-вывазныя прыборы, у ацяпляльны сезон за 1 куб. метр неабходна выкаласці 2889,9 руб., а ў летні — 1025 руб. Для тых жыхароў, якія не маюць індывідуальных лічылнікаў, расцэнкі крыху іншыя. Калі ёсць газавая пліта і цэнтралізаванае гарачае водазабеспячэнне альбо воданагравальнік (за выключэннем газавога), штомесячны плацяжы за звадкаваны газ на аднаго чалавека складаюць 3699 рублёў.

Такім чынам, пасля студзенскага павышэння расцэнак на шэраг жыллёва-камунальных паслуг адрозна агульнае павелічэнне разліку жыхароў у сярэднім дасягнула 5-долларавы мяжы. Як паведамілі карэспандэнты «Звязды» ва ўпраўленні эканоміі Міністэрства

жыллёва-камунальнай гаспадаркі, сумарны рост адпаведных плацяжоў у сярэднім складае (варты нагадаць, што гаворка ідзе аб налічэннях за студзень, якія насельніцтва будзе вяртаць ужо ў лютым) 10,9 тысячы рублёў, альбо тры самеры \$5. У тым ліку, заўважваючы спецыяльнасці, плацяжы за паслугі па тэхнічным абслугоўванні жыллёвага фонду, халодным водазабеспячэнні, каналізацыі, зборы, вывазе і аб'ёмна-вывазныя цвёрдых бытавых адходаў, а таксама карыстанню ліфтам узраслі на 2,3 долара, а за электраэнергію і газ — на 2,7 долара. Паводле ацэнак Мініжылкамунгаса, пасля павелічэння тарыфаў узровень пакрыцця насельніцтвам затрат на аказанне жыллёва-камунальных паслуг складае ў сярэднім 34 працэнты. Цяпер жыхары вяртаюць 41,4 працэнта сабекошту тэхнічнага абслу-

гоўвання, 30,2 — за цяпло, 42,9 — за халодную ваду, 36 — за каналізацыю, 44,6 — за вываз смецця, а таксама 33,7 працэнта — за карыстанне ліфтам.

Рост расцэнак, які б ні ён быў — не надта прыемная навіна для жыхароў. Ужо ў лютым кожны з нас атрымае «жыроўкі», рознічыя па «свежых» тарыфах. Паводле нашых разлікаў (зробленых з дапамогай спецыялістаў упраўлення эканоміі Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі), у сярэднім набор жыллёва-камунальных паслуг для стандартнай аднапакаёвай кватэры агульнай плошчай 32 кв. метры, дзе пражываюць два чалавекі, «пацпенне» на 88,6 тысячы рублёў у ацяпляльны і 57 тыс. рублёў — у летні. За двухпакаёўку (48 кв. метраў, 3 чалавекі) трэба вылачыць адпаведна на 132,9 і 85,5 тысячы рублёў, а за трохпакаёўку (69 кв. м, 4 чалавекі) — 184,6 і 116,4 тыс. Яшчэ раз нагадаем нашым чытачам, што дазашлю, 44,6 — за вываз смецця, а таксама 33,7 працэнта — за карыстанне ліфтам.

Рост расцэнак, які б ні ён быў — не надта прыемная навіна для жыхароў. Ужо ў лютым кожны з нас атрымае «жыроўкі», рознічыя па «свежых» тарыфах. Паводле нашых разлікаў (зробленых з дапамогай спецыялістаў упраўлення эканоміі Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі), у сярэднім набор жыллёва-камунальных паслуг для стандартнай аднапакаёвай кватэры агульнай плошчай 32 кв. метры, дзе пражываюць два чалавекі, «пацпенне» на 88,6 тысячы рублёў у ацяпляльны і 57 тыс. рублёў — у летні. За двухпакаёўку (48 кв. метраў, 3 чалавекі) трэба вылачыць адпаведна на 132,9 і 85,5 тысячы рублёў, а за трохпакаёўку (69 кв. м, 4 чалавекі) — 184,6 і 116,4 тыс. Яшчэ раз нагадаем нашым чытачам, што дазашлю, 44,6 — за вываз смецця, а таксама 33,7 працэнта — за карыстанне ліфтам.

Сума плацяжоў за тэхнічнае абслугоўванне і камунальныя паслугі за студзень 2008 г.

Table with columns: Назва плацяжоў, Выдзянка вымярэння, Тарыф на паслугі, рублёў, Сума плацяжоў, рублёў (1-пакаёвая кватэра, 2-пакаёвая кватэра, 3-пакаёвая кватэра).

Курсы замежных валют, Курсы замежных валют для безвалютнай разліку, Цэнтрабанк РФ, Падыпісчыца на часопіс «Звязды».

У Беларусі ўпарадкоўваецца дзейнасць садоўніцкіх таварыстваў

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падпісаў 28 студзеня Указ № 50 «Аб мерах па ўпарадкаванні дзейнасці садоўніцкіх таварыстваў».

Нарматыўны акт вызначае правы статус садоўніцкіх таварыстваў, а таксама парадак іх стварэння, рэарганізацыі і ліквідацыі. Документам урэгуляваны пытанні дзейнасці такіх юрыдычных асобаў, замацаваны правы і абавязкі членаў садоўніцкіх таварыстваў, кампетэнцыя іх органаў кіравання і парадак прыняцця імі рашэнняў.

Улічваючы, што прадметам дзейнасці такіх таварыстваў з'яўляецца калектыўнае садоўніцтва, не звязанае з ажыццяўленнем прадпрыемстваў сацыяльнага характару, указ прадугледжвае шэраг дадатковых мераў. Сярод іх — вызваленне ад абкладання падаткам на нерухомую маёмасць асобных сродкаў садоўніцкіх таварыстваў, набываць або стварэннях сабы зноў асабіста і членаў; устанавленне платы за адкрыццё і абслугоўванне банкамі бягучых рахункаў таварыстваў у памеры, прадугледжаным для фізічных асобаў; аказанне

таварыствам паслуг па водазабеспячэнню па тaryфах, што рэгулююцца аб'яўкамі і Мінскім гарвыканкам. Акрамя таго, садоўніцкія таварыствы вызваляюцца ад абавязковага прадастаўлення дзяржаўнай статыстычнай справаздачы.

У сваю чаргу, на садоўніцкія таварыствы і іх члены ускладаюцца пэўныя абавязкі па зацверджанню схем абыходжання з адродамі, што ўтвараюцца, выкананню праціпажарных і санітарных нормаў, аховы раслін, утрыманню сельскагаспадарчых жывёл, размяшчэнню збудаванняў, а таксама па інфармаванні мясцовага выканаўчага камітэта аб парушэннях зямельнага заканадаўства і наяўнасці ў таварыстве невыкарыстоўваемых (свабодных) зямельных участкаў.

Раней створаныя садоўніцкія таварыствы абавязаны прывесці свае ўстаноўчыя дакументы ў адпаведнасць з патрабаваннямі ўказа на працягу года пасля ўступлення ў сілу нарматыўнага акта ў сілу.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Уладзімір ЧЭРНИКАЎ:

«ІДЭ КОМПЛЕКСНАЯ РЕАБІЛІТАЦЫЯ ПАЦЯРПЕЛЫХ ТЭРЫТОРЫЙ. НИЯКАГА ВЯРТАННЯ ЖЫХАРОЎ У ЗОНУ АДСЯЛЕННЯ НЯМА»

Рэалізацыя чарговай, чацвёртай па ліку дзяржаўнай праграмы па перааданні наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС различна на 2008–2010 гады. На адпаведныя мэрпрыемствы за пэўны перыяд плануецца выдаткаваць больш чым 3 трлн рублёў з рэспубліканскага і каля 160 млрд рублёў — з мясцовых бюджэтаў. Наколькі паспяхова ўсабляецца новая структура адрэацыі рэгіёнаў, якія пацярпелі ад аварыі на ЧАЭС, што гэта прынесла мясцовым жыхарам? На пытанні карэспандэнта «Звязды» адказвае начальнік Дэпартаменту па ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Уладзімір ЧЭРНИКАЎ.

— Летас на рэалізацыю комплексу мэрпрыемстваў у межах дзяржпраграмы выдаткавана больш за 633 млрд рублёў, з якіх значная частка (больш чым 406 млрд рублёў) накіравана на сацыяльную абарону грамадзян, што пацярпелі ад наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Працягваецца капітальнае будаўніцтва, зладзена ў эксплуатацыю 196 кватэр, да газава сеткаў падключана больш чым тысячы дамоў. У населеных пунктах, якія размешчаны на забруджанай радыёнукліднамі тэрыторыі, уведзена на 43,4 кіламетра водарэгулюючых і 66,7 км газавых сетак. Усё гэта дазваляе ў значнай ступені палепшыць мясцовым жыхарам умовы жыцця.

Шмат зроблена і ў межах прэзідэнцкай праграмы «Дзеці Чарнобыля»: узведзена прыбудова блока пачатковых класаў у Брагіне, а таксама прыбудова на 90 вучнёўскіх месцаў да школы ў вёсцы Сялецкае Касцюковіцкага раёна. У пасёлку для перасяленцаў Трылесіна Дрыбінскага раёна пачалі працаваць спартыўны комплекс і басейн. У дзіцячым рэабілітацыйна-аздараўленчым цэнтры «Ветразь», што на Пастаўшчыне, уведзены ў эксплуатацыю медыцынскі, вучэбны, бытавы і відэаігровы корпусы. На рэканструкцыю аб'ектаў дзіцячага цэнтры «Ждановічы» выдаткавана 3,6 млрд рублёў. Аднабываецца комплексная рэабілітацыя пацярпелых тэрыторый. Сёння заданы не менш адказныя, палкоўкі капітальныя ўкладанні з рэспубліканскага бюджэту ўзрастуць на 30 млрд рублёў.

— Як выканоўваецца ахоўныя меры ў сельскай гаспадарцы? — Для жыхароў забруджаных рэгіёнаў сельскагаспадарча вытворчасць па-ранейшаму застаецца адной з асноўных крыніц даходаў. Таму такая вялікая ўвага надаецца выкананню ахоўных мераў у аграрна-мысловым комплексе. Летас на рэалізацыю адпаведных мэрпрыемстваў выдаткавана 104,4 млрд рублёў. Працягваецца перасяцельная 39 сельгаспрадпрыемстваў Гомельскай і Магілёўскай абласцей, якія ў выніку аварыі на Чарнобыльскай АЭС апынуліся ў найбольш складаных умовах. Гаспадаркі атрымалі 750 адзінак новай тэхнікі, набыта жывёла, у тым ліку спецыяльныя мясных парод, пастаўлялася элітнае насенне. У выніку дагэтуль спрабавана сельгаспрадпрыемствы пераправілі з прыбыткам: паводле інфармацыі Гомельскага і Магілёўскага аб'яўкаўнакіраў, рэнтабельнасць чакаецца на ўзроўні адпаведна 20 і 37,7 працента. У грамадскім сектары аграрна-мысловага комплексу не адзначана выпадкаў вытворчасці мяса са звышнорматыўным утрыманнем рэагентаў.

— А на прыватных падворках з часінай прадукцыі ўсё ў парадку? — Дадзеная радыяцыйнага кантролю сведчаць аб павышэнні якасці харчовай прадукцыі і ў прыватным сектары. Мяркуючы самі: летас на 18 працэнтаў (з 88 да 72) скарацілася колькасць населеных пунктаў, дзе малако не адпавядала нарматыўным патрабаванням па ўтрыманні

цэзію-137. Прыватнікам было па стаўлена 657,4 тоны камбікорму са спецыяльным сарбентам, таксама створана каля 3 тысяч гектараў культурных кармавых палеткаў. Дарэчы, апошня ўмова — адна з найбольш важных, невыкананне рэкамендацый па размяшчэнні пашаў для свайкой жывёлы можа прывесці да забруджвання прадукцыі. Менавіта з-за гэтага малако з перавышэннем дапушчальнага ўзроўню па стронцыю-90 летас адзначалася ў 41 населеным пункце Хойніцкага, Брагінскага і Нярэўлянскага раёнаў. Інстытуту радыёліі даручана распрацаваць рэкамендацыі па размяшчэнні культурных сенажаў і пашаў для такіх «праблемных» вёсак.

— Уладзімір Аляксандравіч, якія сітуацыя на адселеных тэрыторыях? — Летас пачаліся работы па ўдакладненні радыяцыйнай сітуацыі ў зонах адчужэння і прылеглых да іх тэрыторый. Дэпартаментам прапанавана новая метадыка распрацоўкі дапушчальных узроўняў утрымання цэзію-137 у прадукцыі на аснове торфу. Адпаведныя паказчыкі зацверджаны Міністэрствам аховы здароўя і ўступілі ў дзеянне. Аднабываецца далейшая атымізацыя радыяцыйнага кантролю. На рэабілітацыю і адселеных плошчах спецпрадпрыемствамі «Палессе» і «Радоўчэ» знесена 393 падворкі і 52 вучнёўчы і грамадскія будынкі. На пачатак гэтага года ў асабліва кантралюемых населеных пунктах налічвалася 299 жыхароў, 85 працэнтаў з іх — пенсійнага ўзросту. За апошні некалькі гадоў колькасць людзей, якія жывуць на адпаведных тэрыторыях, зменшылася на 172 чалавекі. Так што ніякага вяртання жыхароў у зону адсялення не адбываецца.

— Як змянілася сацыяльная абарона «чарнобыльцаў»? — Пасля таго, як уступіў у дзеянне Закон «Аб дзяржаўных сацыяльных льготатах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян» сістэма сацыяльнай абароны пацярпелых насельніцтва істотна змянілася. Таму ўзнікла неабходнасць перапрацоўкі нарматыўнай базы, у першую чаргу гэта датычыцца Закона «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, якія пацярпелі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС». Праект яго новай рэдакцыі знаходзіцца на разглядзе ў парламенце. Адначасова ўнесены прапановы па ўдакладненнях яшчэ дзве часткі законаў. Змяненні ў сістэме сацыяльнай абароны патрабуюць правядзення пастаяннай тлумачальнай работы з насельніцтвам. Пасля прыняцця новай рэдакцыі ўзгаданага закона дэпартамент абавязкова выдасць зборнік нарматыўных актаў па пытаннях сацыяльнай абароны.

Сярод найважнейшых мераў сацыяльнай абароны пацярпелых на сельшчыта — забеспячэнне жыллем. У адпаведнасці з заканадаўствам, кожны дзейныца цпер, атрымаць службаве жылё можа кожны спецыяліст з вышэйшай альбо сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, які прыбыў па размеркаванні на рабо-

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

Ізраіль — ганаровы гоць кніжнай выставы

З 6 па 10 лютага ў беларускай сталіцы будзе праходзіць Мінская міжнародная выстава-кірмаш «Кнігі Беларусі-2008». Ганаровым гоцьцем юбілейнай, ужо 15-й, выставы стане Ізраіль. Як адначасна ўчора на прэс-канферэнцыі намеснік міністра інфармацыі Беларусі Ігар Лапцёнак, у выставе традыцыйна возьмуць удзел Расія і Украіна. Аднак «аспэцы ўпор» будзе зроблены на экспазіцыі Ізраіля.

Паводле слоў пасла Ізраіля ў Беларусі Зевеа Бен-Ар'е, на стэндзе гэтай краіны плануецца прадставіць каля 800 кніг. Больш за палову з іх складуць кнігі, выданыя выдавцамі Ізраіля. Астатнія выданы — кнігі выдавецтваў Расіі і Беларусі, прысвечаны яўрэйскай тэматыцы ці яўрэйскай аўтару. Большасць кніг на стэндзе Ізраіля будзе на рускай мове. Што датычыцца кніг на іўрыце, то іх «будзе няшмат». На стэндзе Ізраіля, у прыватнасці, будзе прадставлены адзіны на сёння пераклад з беларускага на іўры апавяданняў Васіля Быкава, якія выйшлі ў часопісе Саюза пісьмннікаў Ізраіля. Акрамя таго, будзе прэзентаваны адзіны пераклад літаратурнага твора

Сяргей КУЗНЯЦОЎ.

Во даюць! ХТО УКРАЎ «МАСКВІЧ»-ИНВАЛІД?»

Гэту легкавую машыну невывадкава назвалі «інвалідам». Бо, мяркуючы самі: аўтамабіль, які адслужыў ужо дваццаць гадоў, стаў у двара дома № 10 па вуліцы 50 гадоў «Гомельскай» у чаканні свайго «лячэння». А менавіта: рухавік яго знаходзіўся ў «пра-

гульчыках» (проста не працаваў), у ім адсутнічалі акумулятар і ахалдавальная вадкасць, здатні бампер і левая задняя фара. Усё гэта — вынік даражана-транспартнага здарэння, які, аднак не сталі пераходкай для таго, каб «Масквіч» нехта «прырабіў ногі». Цікава: з такой мэтай? Магчыма, каб здаць на металалом? Усё можа быць.

Уладзімір ПЕРНИКАЎ.

«Я ВЫСТУПАЮ ЗА РАЗНАСТАЙНАСЦЬ ПАЛІТЫЧНАГА ЖЫЦЦЯ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Таксама вызначаны больш дакладны парадак выдання перадавыбарнай агітацыі. Сталі больш дакладнымі правілы прадстаўлення дакументаў аб вылучэнні кандыдатаў. Такім чынам больш канкрэтызавана тое, што раней канкрэтызавалася спецыяльнымі пастановамі Цэнтрвыбаркама.

Аднак тыя, хто вылучаецца кандыдатамі ў дэпутаты не ў першы раз, наўрад ці адуюць вялікую розніцу. Бо асноўныя параметры вылучэння засталіся ранейшымі. Каб стаць кандыдатам, трэба альбо сабраць 1 тыс. подпісаў у сваю падтрымку, альбо быць вылучаным ад працоўнага калектыву (дзе налічваецца не менш за 300 чалавек). Акрамя таго, права вылучаць кандыдатаў мае палітычная партыя, якая была зарэгістравана не пазней чым за 6 месяцаў да аб'яўлення выбараў.

— Наколькі вялікай праблемай падчас мінулых выбараў было выкарыстанне кандыдатамі замежнай матэрыяльнай дапамогі і датармінаваная агітацыя? — Гэта было вялікай праблемай падчас выбараў Прэзідэнта. Тады выкарыстанне замежных сродкаў кідалася ў вочы. Яшчэ да аб'яўчэння выбараў гарады завальвалі друкаванай прадукцыяй з рэкламізмі «Зроблена ў Смаленску».

На мяжы затрымаваліся грузавікі з друкаванай прадукцыяй агітацыйнага характару. Пры прывядзенні парламенцкіх выбараў такіх сур'ёзных праблем не ўзнікала. Калі і былі такія выпадкі, яны насілі адзінаковы характар. І іх было цяжка даказаць.

Аднак у Беларусі дзейнічаюць адзіныя правілы выбараў. І дэпутат сельскага Савета, і Прэзідэнт выбіраюцца прыкладна па адных

і тых жа правілах. Розніца, па сутнасці, толькі ў складзе выбарчых камісій, а таксама сродках, якія выдзяляюцца на агітацыйныя даты. Так адбываецца таму, што мы маем Выбарчы кодэкс. Мы маем уніфікаваны дакумент, адзіны для ўсіх.

— Міністэрства юстыцыі падаючы на ідуць у Вярхоўны Суд іскавую заяву аб ліквідацыі ПКБ, якая актыўна ўдзельнічае ў мінусных перадавыбарных кампаніях. Наколькі могуць страціць выбары ў выпадку ліквідацыі партыі? — Сярод партый ПКБ, напэўна, вылучала самую вялікую колькасць кандыдатаў. І калі гаварыць пра апазіцыйныя партыі, то дакументаў у ПКБ былі найбольш якасныя. Там ёсць тэхналагічныя сілы, здольныя ўдзельнічаць у выбарчых кампаніях.

Увогуле я выступаю за разнастайнасць палітычнага жыцця. За каб партыі і кандыдатаў было шмат і розных. Гадоўнае, каб гэта былі рэальныя кандыдаты. Але не самазваныя, якія нікімі не з'яўляюцца і сваімі паводзінамі, па сутнасці, даводзяць непавагу да выбараў. Ненавагу да парламента. Бо калі выбаршчык бачыць кандыдата ў дэпутаты, які недастойна сабе паводзіць, ён думае: «Я значна больш варты таго, каб трапіць у парламент!»

Таму я за разнастайнасць, але кандыдатаў сур'ёзных, салідных. Яскравых. Па-добраму яскравых, а не толькі апатажам.

— Ці не выключаеце вы, што «Белая Русь» у бліжэйшы час будзе ператворана ў партыю? — Гэта магчыма. Але гэта ўсё роўна не дасць ім партыйных перафрэнцый. Бо для таго, каб партыя магла вылучыць кандыдатаў у

— Лідар Рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Белая Русь» Аляксандр Радзкоў заявіў, што гэтая структура мае намер удзельнічаць у перадавыбарных кампаніях. Ці чакаеце вы нейкі ўдзел «Белай Русі» ў выбарах сёлета? — Думаю, яны будуць удзельнічаць. Але ўдзел грамадскіх аб'яднанняў з'яўляецца крыху ўскосным. Яны актыўна ўдзельнічаюць у вылучэнні кандыдатаў у склад выбарчых камісій. Думаю, там будзе вельмі шмат кандыдатаў ад «Белай Русі». Хоць бы таму, што гэтак аб'яднанне ўзначаліў міністр адукацыі. А ўдзельнічаць у асноўным размяшчаны ў школах і пераважна частка членаў ўстакоў выбарчых камісій — настаўнікі. Магчыма, што многія з іх будуць і членамі грамадскага аб'яднання.

Акрамя таго, думаю, члены аб'яднання будуць актыўна ўдзельнічаць у назаранні за выбарамі ў якасці назарнальных назіральных. Што датычыцца вылучэння кандыдатаў у дэпутаты, то грамадскія аб'яднанні не маюць такога права. Тым не менш яны могуць садзейнічаць вылучэнню. Грамадскае аб'яднанне можа прапанаваць тую ці іншую асобу з ліку сваіх членаў, напрыклад, працоўнаму калектыву для вылучэння. Альбо аб'яднанне можа дапамагчы той ці іншай асобе сфарміраваць ініцыятыўную групу, збіраць подпісы. Такім чынам у нас удзельнічаюць у выбарах БРСМ, ФПБ. І яны ўдзельнічаюць вельмі актыўна.

— Ці не выключаеце вы, што «Белая Русь» у бліжэйшы час будзе ператворана ў партыю? — Гэта магчыма. Але гэта ўсё роўна не дасць ім партыйных перафрэнцый. Бо для таго, каб партыя магла вылучыць кандыдатаў у

дэпутаты, яна павіна быць зарэгістравана не пазней чым за 6 месяцаў да дня прызначэння выбараў. Выбары будуць прызначаны не пазней за 12 ліпеня.

— Сёння рэйтынг ўсіх партый надзвычай нізкія. У выпадку, калі «Белая Русь» усё ж стане партыяй, ці можа яна разлічваць на нейкую значную падтрымку ў беларускім грамадстве? — Усё будзе залежаць ад таго, як яна будзе працаваць. Ад таго, як яна будзе сабе пазіцыянаваць. І з кім будзе асацыяваць партыю насельніцтва. Напрыклад, партыя «Адзіная Расія» была створана дастаткова хутка. Тым не менш, дзякуючы асобе, якая ўзначаліла партыюны спіс (і якая крыхастаецца безумоўным аўтарытэтам насельніцтва Расіі), змагла атрымаць пераважную колькасць месцаў у парламенце. Таму ўсё залежыць ад таго, як будзе працаваць партыя, ад інфармацыйнага забеспячэння. І ад таго, хто ўзначаліць партыю.

— Сакратар Цэнтрвыбаркама Мікалай Лазавік заявіў ў інтэрв'ю «Звяздзе», што ён выступае супраць уварвання ў Беларусі выбараў па партыйных спісах. Якое вашае меркаванне па гэтым пытанні? — Мы пакуль нават не можам разважаць юрыдычна на гэтую тэму. Бо Канстытуцыя прадугледжвае інстытут адлічэння дэпутатаў. Ён ставіць крыж на ўсялякай ідэі ўварвання прапарцыйнай выбарчай сістэмы. Адлічак можна толькі таго, каго на прапарцыйнай выбарчых.

— Галоўны носьбіты сістэмы ў тым, што яна адрывае парламент ад выбаршчыка. Выбаршчык амаль не валодае інфармацыяй, за каго ён галасуе. Ён ведае адну-дзве персаналі з партыйнага спісу. Тых, хто ўзначальвае партыю. І на падставе сваіх адносін да іх ён аддае свой голас за партыю ці не. Аднак за лідарам у спісе ідзе яшчэ дастаткова шмат людзей. І, мабыць, за многіх з іх выбаршчык ніколі ў жыцці не прагаласаваў бы ў добрым розуме. Таму ў гэтым плане, я лічу, прапарцыйная сістэма абмяжоўвае правы шэраговага выбаршчыка.

Сяргей КУЗНЯЦОЎ.

«Звязд» вінуе Лідзію Ярмошыну з юбілеем! Жадаем моцнага здароўя, Вашай заўсёднай мудрасці, разважлівасці і пязменнай абаяльнасці.

Консульская дапамога на мяжы з Польшчай

Як паведаміла прэс-служба МЗС нашай краіны, у сувязі са складанай сітуацыяй на беларуска-польскай мяжы прыняты дадатковыя меры па дапамозе грамадзянам Беларусі. Тых, хто сёння апынуўся ў чэрагах пры праходжанні мятнага кантролю на пагранічных пераходах на польскім участку мяжы з Беларуссю, могуць разлічваць на консульскую дапамогу.

З гэтай мэтай генеральным консульствам Беларусі ў Беластоку і консульствам Беларусі ў Бялай Падыясы наладжана кругласутачнае консульскае дзяжурства. У выпадку вострай неабходнасці атрымаць тэрміновую кансультацыю, дапамогу нашы суайчынікі могуць у любую гадзіну сутак — дастаткова патэлефанаваць па наступных нумарах:

- У Варшаве — + 48 22 842 52 02;
- У Беластоку — + 48 509 698 811;
- У Бялай Падыясы — + 48 601 988 575.

Леанід ТУГАРЫН.

Вячаслаў Кебіч выдаў мемуары

Праз некалькі дзён у продажы павіна з'явіцца кніга ўспамінаў былога прэм'ер-міністра Беларусі Вячаслава Кебіча. Кніга мае назву «Спакушэнне ўладай».

Як паведаміў Вячаслаў Кебіч карэспандэнту «Звязды», ва ўспамінах апісваюцца падзеі ад часу нездадоўга да распаду Саветаў Саюза да нашых дзён. Адаказваючы на пытанне, чаму ён вырашыў напісаць мемуары, былы прэм'ер-міністр адзначыў, што на гэта яго падштурхнулі іншыя. «Многія пыталіся ў мяне, чаму я, амаль апошні з магкіх таго перыяду, не хачу нічога напісаць, падзяліцца думкамі».

Кніга адрэдакцыя ў РУП «Выдавецтва «Беларускі дом друку». Афіцыйная яе прэзентацыя пройдзе ў Мінску ў лютым.

Сяргей КУЗНЯЦОЎ.

УВАЖАЕМЫЕ АКЦИОНЕРЫ УНН 100092830

Совместного открытого акционерного общества «Парфюмерно-косметическая фабрика «Модум – наша косметика».

11 февраля 2008 года в 16 часов 30 минут в административном корпусе СООАО «Парфюмерно-косметическая фабрика «Модум – наша косметика», расположенном по адресу: город Минск, улица Володько, 6 состоится внеочередное общее собрание акционеров.

ПОВЕСТКА ДНЯ ВНЕОЧЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ:

1. Об утверждении изменений вносимых в Устав СООАО «Парфюмерно-косметическая фабрика «Модум-наша косметика».
2. О предоставлении безвозмездной (спонсорской) помощи.
3. О переоценке основных средств.

Начало регистрации акционеров в 16 часов.

При себе иметь документы, удостоверяющие личность и полномочия. *Наблюдательный совет СООАО «Парфюмерно-косметическая фабрика «Модум – наша косметика».*

КУП «Минский областной центр учета недвижимости» проводит открытый аукцион

по продаже 3-х холодильных машин МКД-30-2-5 1985 г.в. Начальные цены: 3 920 067 бел. руб. с НДС за единицу. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 09.10.2007 г. Аукцион состоится 12.02.2008 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 11.02.2008 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326.

Контактные телефоны: (8017) 2246134, (801777) 16129. Наш сайт: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости» проводит открытый аукцион

по продаже термокамеры климатической КТК-800 «Илка» 1989 года выпуска. Начальная цена 3 000 000 белорусских рублей с НДС. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 27.11.2007 г. Аукцион состоится 12.02.2008 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 11.02.2008 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326.

Контактные телефоны: (8017) 2246134, (801777) 16129. Наш сайт: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015.

Уважаемые акционеры

ОАО «Экспериментальный завод им. Н. Гастелло» 4 марта 2008 г. состоится годовое общее собрание акционеров ОАО «Экспериментальный завод им. Н. Гастелло» УНП 100001116, расположенного по адресу: 220073, г. Минск, ул. Пинская, 18

Собрание состоится по адресу: г. Минск, ул. Пинская, 18 (актовый зал Общества).

Начало собрания — 16.00.

Регистрация участников собрания производится в день и по месту проведения собрания с 14.30 до 15.45.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. О планах деятельности Общества за 2008 год.
2. О распределении прибыли и убытков за 2007 год и распределении прибыли в 2008 году.
3. Об избрании членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: г. Минск, ул. Пинская, 18 ежедневно (кроме субботы и воскресенья), начиная с 29 февраля 2008 года у юриконсульта Общества с 9.00 до 16.00, а в день проведения собрания — по месту его проведения.

Регистрация лиц, имеющих право на участие в собрании, осуществляется при предъявлении лицами, явившимися для участия в собрании, документов, удостоверяющих их личность и подтверждающих их полномочия (паспорт и доверенность).

Регистрация участников собрания производится в день и по месту проведения собрания с 14.30 до 15.45.

Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию реестра на 29 февраля 2008 года.

Наблюдательный совет ОАО «Экспериментальный завод им. Н. Гастелло».

г. Пінск

Мост цераз Яліну

Ёсць нагода! ЗА ЭЙНШТЭЙНА, ЭЛЕКТРЫЧНАСЦЬ І МАЛЕКУЛУ ДНК! (ЗАМЕСТ ТОСТА)

29 студзеня 1886 года Карл Бенц атрымаў патэнт на «экіпаж, які прыводзіцца ў рух бензінавым рухавіком». Як ні дзіўна, напачатку аўтамабіль Бенца не меў асобнага папярэдняга і выклікаў у абывацеляў больш жартаў, чым захаплення. Усё змянілася пасля таго, як жонка вынахадзіла разам з двума сынамі «уначла» самаходны экіпаж для паездкі на пікнік. Трыю паставіла перад сабой задчу праехаць 180 км, ды яшчэ па ніроўнай дарозе. Пра «аўтапрабег» жонкі Карла Бенца даведзены Усё Германія, на вынаходніцтва звярнула ўвагу прэса. Так да Бенца прыйшлі слава і грошы.

Фота Аляксандра КЛЕШУВА

Валерый ЦАПКАЛА, дырэктар адміністрацыі Парка высокай тэхналогіі:

— Нейкае адно адкрыццё вылучыць складана: іх столькі ў самых розных галінах! Туркі, напрыклад, лічаць, што менавіта яны вынайшлі кола (адно з самых важных вынаходніцтваў чалавецтва). Праўда, я думаю, што тут галоўную ролю адыграла сама прырода і назіральнасць старажытнага чалавека, які ўбачыў, як лёгка коціцца круглае бярэно. Безумоўна, аўтамабіль — гэта важна, самалет братоў Райс — таксама. Карабэль

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ
І ДЭПУТАТАЎ
МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

30 студзеня
2008 г.
№ 4 (107)

ПОСЛЕ ПУБЛИКАЦИИ «МС»

ПАМЯТНИКИ БУДУТ ВОССТАНОВЛЕННЫ

В «Местном самоуправлении» за 19.12.07 г. была опубликована статья «Адны могілкі і дзве праўды», где говорилось о том, что в ходе благоустройства Любанского общественного кладбища пострадало несколько надгробных памятников. Редакция получила ответ на публикацию, подписанный заместителем председателя Любанского райисполкома Г.С. Ильшономком.

«Любанский районный исполнительный комитет сообщает, что за последние годы много сделано по благоустройству территории городских кладбищ в г. Любань. Создана и работает при РУП «Любанское ЖХК» специальная бригада, которая, кроме оказания ритуальных услуг, занимается вопросами наведения порядка на кладбище и вокруг них.

В настоящее время силами районного отдела по чрезвычайным ситуациям продолжается работа по спиливанию старых, аварийных деревьев. Сплено более 90 деревьев. Они же и восстанавливают поврежденные памятники и ограждения могил. Средства на эти цели выделяются из районного бюджета».

САМАКІРАВАННЕ НАШАГА ДВАРА

Камітэт тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання, які праводзіць сваю работу ў межах вуліц Мінская, Уладзімірава, Джураева і Бочкіна Савецкага раёна Гомаля, быў створаны ў 2002 годзе. Назменным старшынёй яго з'яўляецца Людміла Лявончыца, педагог-арганізатар цэнтра па рабоце з насельніцтвам па месцы жыхарства. Забягаючы наперад, зазначым, што за актыўную і добрасумленную працу ў органах тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання і асабісты ўклад у станаўленне і развіццё народаўладдзя яна ўзнагароджана Ганаровай граматай Гомельскага абласнога выканаўчага камітэта.

— Пачыналі з таго, — гавораць яны, — што ўваходныя дзверы ў пад'езд вырашылі замяніць на металічныя, з дамафонам. Усе згадзіліся. Потым — новы этап: на гэты раз сабралі грошы на работы, звязаныя з рамонтам пад'езда, і звярнуліся па дапамогу да камунальнай службы. А пасля за кветкі і фіранкі ўзяліся... Адным словам, не чакалі, што добры дзядзька ў асобе ЖЭУ гэтыя клопаты на сябе возьме, сам арганізаваўся. І калі летас на тэрыторыі мікрараёна камітэт грамадскага самакіравання праводзіў конкурс на лепшы пад'езд, занялі першае месца.

Разам з Людмілай Гулай накіроўваемся да дома № 21, што па вуліцы Уладзімірава. Па дарозе Людміла Васільеўна расказвае, чым даводзіцца займацца грамадскаму камітэту. Гэта ўлік і аналіз грамадскай думкі жыхароў і адстойванне іх законных інтарэсаў, прыцягненне насельніцтва да добраўпарадкавання жылых дамоў і прыдавання тэрыторый, удзел у прафілактычнай рабоце з сем'ямі, якія знаходзяцца ў групе сацыяльнай рызыкі і г.д. Як гэта, у прыватнасці, тлумачаць старшая па пад'ездзе Жана Аляксандраўна і яе муж Фёдар Іванавіч.

У сваёй рабоце грамадскі камітэт робіць акцэнт на выхаванне сем'і. Калі там усё добра, то і дзеці не вырастаюць парушальнікамі. Інфармацыю аб сем'ях так званых асацыяльных паводзінаў камітэт тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання атрымлівае ад школ №№ 7, 39, 20, 28, размешчаных у зоне яго дзейнасці, ад участкавых інспектараў, камісіі па справах непяўналетніх адміністрацыі Савецкага раёна.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ДЫЯЛОГ

Алена МЕЛЯШКЕВІЧ, старшыня Мінскага раённага Савета дэпутатаў:

«ВАЖНА НЕ ТОЛЬКІ ЗАРАБІЦЬ, АЛЕ І З РОЗУМАМ ПАТРАЦІЦЬ»

Пакуль размаўляем са старшынёй Мінскага раённага Савета дэпутатаў Аленай Меляшкевіч, на яе стала не змаўкае тэлефон. «Звычайная справа, — тлумачыць Алена Аляксандраўна. — Але мяне гэта не абцяжарвае, а радуе. Як толькі перастаеш займацца чужымі праблемамі, адразу страчаш нябачную нітачку, якая звязвае цябе з людзьмі».

...Яна прыйшла на пасадку год таму і спачатку, як і многія калегі-навічкі, зведала пачуццё лёгкай разгубленасці ад той колькасці пытанняў, у якія давялося ўнікаць. Дадаткова «літаратуру» — дакументы, заканадаўчыя акты — штудзіравала па начах, наракаючы толькі на тое, што ў сутках усяго дваццаць чатыры гадзіны.

Сёння праблем, звязаных з жыццядзейнасцю тэрыторыі, не стала менш. Аднак падыходы да іх вырашэння ў старшынні райсавета змяніліся: цяпер яна чацей аддае перавагу «калектыўнаму метаду» і абпіраецца на дапамогу дэпутацкага корпуса, аб чым ніколі не шкадуе.

— Мінскі раён — прысталічны, практычна гэта вялікая прыгарадная зона. Напэўна, Алена Аляксандраўна, некаторыя вашы калегі вам зайздросцяць: маўляў, не даводзіцца ламаць галаву над пытаннямі добраўпарадкавання, шукаць на гэты сродкі. Усё вырашаецца без асаблівага напружання...

— Пагаджуся, што Мінскі раён — спецыфічны. Першая адметнасць — гэта колькасць насельніцтва, якое пражывае на тэрыторыі сельсаветаў. Сем з іх налічваюць звыш 10 тысяч чалавек (кожны), а Бараўлянскі сельсавет — ужо амаль 23 тысячы. На тэрыторыі яшчэ шасці сельсаветаў жыве больш чым па 5 тысяч чалавек, а ў астатніх, адносна малакольскіх — менш чым па 5 тысяч. Дадаўце сюды яшчэ 324 садаводчыя таварыствы і 24 тысячы нанова прадастаўленых зямельных участкаў для індывідуальнай забудовы пад жыллё. У што «выліваюцца» ўсе гэтыя лічбы? Тыя ж масівы новабудовішчаў чакаюць стварэння адпаведнай інфраструктуры — і сацыяльнай, і інжынернай, што, у сваю чаргу, патрабуе новых крыніц фінансавання.

Яшчэ адна спецыфічная рыса раёна, якая адначасова з'яўляецца і праблемнай — наша набліжанасць да сталіцы. А сталі-

Фота Марыя Жылінскай

ца сёння — эталон выканання сацыяльных стандартаў. Гэта ўплывае і на ўзровень патрабаванняў нашых жыхароў. Яны хочучь жыць па стандартах горада Мінска, не менш. Але адпавядаць такім стандартам сёння вельмі складана, а часам і немагчыма.

Возьмем, да прыкладу, вулічнае асвятленне. У кожным населеным пункце Мінскага раёна вызначаны светлавая кропка — іх атрымліваецца амаль 10 тысяч. Працігласць ліній вулічнага асвятлення — 770 кіламетраў... Здавалася б, шмат. Калі ж ацэньваць сітуацыю рэальна, то ў здавальняючым стане (пасля рэканструкцыі) знаходзіцца каля 50 працэнтаў аб'ектаў і ліній... У астатніх выпадках мы маем звычайныя лампачкі напальвання, якіх хапае на дзень-два. Ды і саміх светлапунктаў недастаткова... Трэба пераходзіць да рэле часу, энергазберагальных святільнікаў, люмінесцэнтных ламп, інакш кажучы, думаць не пра колькасць слоў, а пра якасць вулічнага асвятлення. А гэта патрабуе вялікіх фінансавых укладанняў. Я задаволеная, што па гэтым пытанні атрымалася наладзіць саструктурныя адносіны з Мінскім раённымі

электрасеткамі, а таксама знайсці ўзаемазруменне з кіраўніцтвам Мінскэнерга. Праблемы Мінскага раёна пачуцця і, спадзяюся, нам удацца «закрыць» іх агульнымі намаганнямі.

Далей — унутрыпасялковыя вуліцы. Калі ўсе транзітныя дарогі знаходзяцца на балансе адпаведных спецыяльных арганізацый, то пра вуліцы населеных пунктаў таго, на жаль, не скажаш. Іх, такіх, у нашым раёне — 689 кіламетраў, прычым, 198 кіламетраў — гэта грунтовыя дарогі, па якіх і непагадзь ні праісці, ні праехаць. І сёння адказнасць за іх нясуць старшыні сельскіх Саветаў. Калі мець на ўвазе, што адзін кіламетр асфальтабетону каштуе амаль 100 мільянаў, то і без калькулятара лёгка падлічыць, у якую суму можа «выліцца» добраўпарадкаванне.

— Вы знайсці выйсце? Адкуль сельвыканкам возьмуць грошы?

— Па-першае, нас часткова павінны вярнуць аграгарадкі — там ідзе планавае будаўніцтва, пад гэта выдзяляюцца мэзавыя сродкі. І, безумоўна, комплекс асноўных праблем у аграгарадках будзе зняты... (Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ЁСЦЬ ПЫТАННІ

«МАЛОЧНАЯ» ДЫЛЕМА

Старшыня Рудзенскага пасялковага Савета дэпутатаў Волга Рагатка ведае мянушку кожнай каровы, якую трымаюць жыхары яе «падшэфных» вёсак. Ёсць у яе звесткі, колькі кожная дае малака, калі ацялялася і г.д. Складанне падрабязнага «дася» абумоўлена неабходнасцю арганізаваць на тэрыторыі пассавета закуп малака ў насельніцтва. Такую задачу перад старшынёй вышэйстаячых органаў паставілі яшчэ ў мінулым годзе, звярнушы ўвагу на той факт, што большасць выканкамаў пярвіннага ўзроўню ў Пухавіцкім раёне падобную работу ўжо наладзіла.

На пачатак 2007 года ў жыхароў Рудзенскага пассавета было 105 кароў. Сёння засталася 82. — Фактычна толькі адзін пасялковы выканкам у нашым раёне сам займаецца зборам малака ў насельніцтва, — тлумачыць Волга Рагатка. — Усе астатнія «падключылі» да гэтага мясцовыя гаспадаркі. Я таксама выходзіла з адпаведнай просьбай на сельгаспрадпрыемства «Рудзенскае». Там падлічылі неабходныя затраты і адказалі, што праводзіць закуп малака ў насельніцтва для іх не рэнтабельна. Больш за тое — адмовіліся дапамагаць людзям з сенам, саломай, кармамі. Вось чаму многія паздавалі сваю скаціну.

З усіх наяўных кароў пассавета 32 жывёлы «прапісаня» ў прыгарадзе Рудзенска. Астатнія — у больш аддаленых населеных пунктах: па 5—7 кароў у вёсцы. Да бліжэйшай фермы, куды можна прывесці сабранае малако, — 14—20 км. Адзін малаказборшчык проста не паспее аб'ехаць усіх «кліентаў» і даставіць прадукт на перапрацоўку да таго, як ён пракісне.

— Я размаўляла з тымі, хто трымае кароў у наваколлі Рудзенска, — працягвае старшыня Савета. — Пыталася, ці згодныя яны здаваць дзяржаве малако. Яны адказалі, што ім гэта нявыгадна. Рудзэнск — буйны пасёлак (2740 жыхароў). Попыт на малако ёсць. Я сама сваім састарэлым бацькам набываю малако «з-пад каровы», магазіннае яны не п'юць. Людзі ездзяць па малако да гаспадароў дамоў. І за літар паляці 1,5 тысячы рублёў, — утрая вышэй за дзяржаўныя расцэнкі.

Адна наша мясцовая жыхарка год таму выйшла на пенсію. Трымае 5 кароў. Яна збірае ярышкі, смятану, тварог, праходзіць санітарна-гігіенічны кантроль і вязе сваю прадукцыю ў Мінск (40 хвілін на электрычнай), пастаянным кліентам. Гэта яе даход, яе прыбытак, здаваць малако за «капейкі» на ферму яна не будзе.

Паводле слоў старшынні, здаваць малако дзяржаве маюць жаданне толькі некалькі чалавек з усяго пассавета. Гэта тыя, у каго мясцовыя спажыўцы малочную прадукцыю набываюць за сцерагаюцца па прычыне антысанітарных умоў утрымання скаціны. Выліваць малако неахайным гаспадарам шкада. Адзінае выйсце — здаваць яго дзяржаве (!).

— Цяпер уявіце, якія гэта затраты для нашага выканкама: арганізаваць збор малака ў насельніцтва для 5—9 чалавек, якія пражываюць у розных канцах пассавета, — тлумачыць Волга Васільеўна. — Трэба плаціць заробак малаказборшчыку, трымаць каня, набываць неабходнае абсталяванне, сродкі дэзінфекцыі і хімікатывы, забяспечваць гаспадароў жывёл сенам, кармамі. Я напісала тлумачальную ў раён, падрабязна абгрунтавала, чаму ў нашым пассавеце арганізаваць закуп малака ў насельніцтва немагчыма. Аднак пастаўленую перада малака ў задачу пакуль ніхто не адмяняў.

Яшчэ адзін галаўны боль старшынні — стан нетранзітных дарог і вуліц у сельскіх населеных пунктах і самім Рудзэнску.

У адпаведнасці з падпунктам 8.2 пункта 8 Указа Прэзідэнта № 21, усе водапароны вежы, свідраваны, водаправоды і цеплаправы, нават палігонны швэрдны бытавыя ахдодаў у пассавеце перададзены на баланс спецыялізаваных арганізацый. Застаюцца нетранзітныя дарогі і вуліцы. На тэрыторыі Рудзенскага пассавета сёння налічваецца 30,3 «нічыйных» кіламетраў, 6,23 з іх — непасрэдна ў пасёлку. Ні дарожныя, ні камунальныя службы не спяшаюцца прымаць іх на свой баланс.

Калі за нейкі аб'ект у вёсцы ніхто не адказвае, значыць, за яго адказвае сельвыканкам. На 2007 год Рудзенскаму пасялкоўнаму выканкаму на добраўпарадкаванне ў бюджэт было закладзена 12 млн рублёў. Пэўная частка іх пайшла на рэйдзіраванне і ямачны рамонт «нічыйных» вуліц. Аднак гэта кропля ў моры. Мінімальная сума, неабходная для добраўпарадкавання нетранзітных дарог, — 40 млн рублёў.

Яшчэ 20 млн патрэбна на ўборку і рэкультывацыю несанкцыянаваных звалак на тэрыторыі пассавета, 25 млн — на ўстаноўку жалазобетоннай агароджы вакол могілак, 115 млн — на пракладку водаправода ў вёсцы Рудзэнск-2, дзе якасць вады не адпавядае санітарным нормам, 90 млн — на добраўпарадкаванне прываляцыйных плошчы. І гэта далёка не поўны спіс першасных патрэб пассавета. Што з пералічаных вышэй ажыццявіцца, будзе залежаць ад памеру зацверджанага на бягучы год бюджэту і ад аб'ёму сродкаў, прадугледжаных дзяржаўнымі праграмамі.

Што асабліва добра ўдаецца мясцовай уладзе — гэта рэалізацыя Дэкрэта Прэзідэнта № 18. Вялікую ролю тут адыграў той факт, што старшыня Рудзенскага пасялковага Савета да свайго выбараня 32 гады адпрацавала ў школе, апошнія 5 з іх — менавіта ў Рудзэнску. Яна ведае ўсе нядуальныя сем'і, бацькоў, дзяцей.

Больш за ўсё клопату дастаўляюць сем'і, у якіх асноўная прычына нядбайнасці — алкаголь. Работнікі з іх дрэнныя, доўга нідзе яны не затрымліваюцца. Многія ўвогуле не жадалі працаваць. Так было да выхату Дэкрэта.

— Вельмі добра, што з'явіўся такі дакумент, — дае сваю ацэнку Волга Рагатка. — У нас ужо маюцца становачы прыклады, калі людзі пачынаюць выпраўляцца.

Калі чалавек заняты на працы, у яго застаецца менш часу на алкаголь. Плюс — уплыў калектыву дае становачы эфект. Але абавязвае іх кампенсаванае дзяржавай расходы на ўтрыманне дзяцей, пагражае кртымальнай адказнасцю.

Ёсць у пассавеце кантынгент падпечыных (патэнцыяльных кліентаў лячэбна-працоўных прафілакторыяў), якія раней не маглі ўладкавацца на пастаянную працу з-за адсутнасці пашпарта. Каб яго аднавіць, неабходны грошы, а адкуль яны ў беспрацоўнага? Волга Васільеўна знайшла для іх разнавыя работы: агароджы пафарбаваць, на могілках парадкаў навесці. Атрыманьня грошы — са згоды работнікаў — пайшлі на афармленне пашпартаў.

— Выплачваю ім заробленыя грошы і адразу за руку цягну ў магазін, — расказвае Волга Рагатка. — Калі прапанаванае сітуацыю, дамоў вернуцца з прадуктамі, а не — патрацяць усё выключна на гарэлку.

З апошніх год колькасць зваротаў і скаргаў у Рудзэнскі пассавет скарацілася. Волга Васільеўна ў якасці асноўнай прычыны назвала выдатную работу сваіх дэпутатаў. Бягучыя пытанні ў сваіх акругах яны вырашаюць самастойна. Калі самі не спраўляюцца, агучваюць праблему падчас «круглага стала», які старшыня пасялковага Савета збірае ледзь ці не кожны тыдзень.

— Раней да мяне на прыём заўсёды чарга стаяла, — прызналася Волга Васільеўна. — Цяпер такога няма. У сельскіх населеных пунктах асноўная форма інфармавання насельніцтва — сходы грамадзян, у Рудзэнску — сустрачкі з дэпутатамі і выезды супрацоўнікаў выканкама на прадпрыемствы.

Інга МІНДАЛЕВА.

Пухавіцкі раён.

ТЭМА ДНЯ

УКАЗ УЗМАЦНІЎ

ПРАДСТАЎНІЧУЮЎ УЛАДУ

Як практычна дзейнічае Указ, якія ўзнікаюць праблемы на месцах, што атрымае ў выніку просты грамадзянін? Пра гэта нашаму віцебскаму карэспандэнту расказалі кіраўнікі дэпутацкіх фарміраванняў рознага ўзроўню.

Паўмільярда — старэйшынам

— Указ № 21 даў галоўнае — заклаў асновы фарміравання бюджэту прадстаўнічых органаў улады. Такіх указаў па пярвічнам звязу ўлады ніколі не было, — расказвае старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў Аляксандр АЦЬСАЎ. — У першую чаргу гэты дакумент накіраваны на павышэнне ролі сельскіх, пасялковых Саветаў. Практычна ён дае ўсе магчымасці, калі правільна яго прымяняць.

Таму мы выпрацавалі сваю схему, у першую чаргу па фарміраванні бюджэту, з мэтай паніжэння іх датацыянасці. Цяпер у сярэднім каля 64 працэнтаў фінансавай базы — гэта ўласныя даходы пярвічнага звяна ўлады.

Можна шмат гаварыць, разважаць, але калі няма нармальнага бюджэту, работа будзе даволі складанай. Указ не звязваў нам рукі, а наадварот вызначыў накірунку, у тым ліку і па паўноты бюджэту, за кошт мясцовых падаткаў і збораў. Тое ж самае і па фінансаванні расходаў. Мы, дзякуючы Указу, заклалі значна больш сродкаў на добраўпарадкаванне, на вырашэнне пытанняў водазабеспячэння і водаадводу. За 2007 год многія з гэтых аб'ектаў перададзены на баланс ЖКГ.

Паралельна вызначылі, што дарогамі павінны займацца дарожнікі — менавіта дарожныя спецыялізаваныя арганізацыі. Выпрацавалі падыходы да асвятлення сельскіх населеных пунктаў. У прыватнасці, усталяваліся прыборы рэгулявання асвятлення...

Што датычыцца рэзервовых фондаў,

Крыху больш за год прайшло пасля зацверджання Указа Прэзідэнта № 21 «Аб павышэнні ролі органаў мясцовага кіравання і самакіравання ў вырашэнні пытанняў жыццезабеспячэння насельніцтва». Члены Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання пры Савеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь нядаўна павялілі ў рабочай камандзіроўцы ў Віцебскай вобласці, дзе вывучалі вопыт работы па выкананні патрабаванняў Указа, і далі высокую ацэнку зробленаму.

па поўнай праграме. Зразумела, не ўсе гэтыя крыніцы падыходзяць для нашага рэгіёна, бо ёсць жа асаб-

Калі няма нармальнага бюджэту, работа будзе складанай

яны значна павялічыліся: па шэрагу сельсаветаў у 3—4 разы. У нашай вобласці ўжо трэці год запар выдзяляюцца сродкі ў памеры больш за паўмільярда рублёў на фінансаванне работ старэйшым.

Магчымасці, якія даў нам Указ, мы пастараліся выкарыстаць па максімуму. Прайшоў год, які даў нам матэрыял для аналізу. З улікам вопыту мы выпрацавалі свае падыходы ў вырашэнні некаторых пытанняў.

Больш падаткаў у бюджэт сельсавета

Старшыня Шумлінскага раённага Савета дэпутатаў Ірына НОВІКАВА літаральна па пунктах раскавала пра змяненні ў фінансаванні сельсаветаў.

— Фарміраванне даходаў нашых сельсаветаў прынцыпова зменена, — расказвае Ірына Мікалаеўна. — Летас іх уласныя даходы складалі толькі 10 працэнтаў, на гэты год ужо 79. Аб чым гэта гаворыць? Значыць, раней старшыні сельскіх Саветаў, сельскі выканаўчы камітэт у цэлым не былі зацікаўлены ў паступленні даходнай часткі бюджэту і, адпаведна, у развіцці сваёй тэрыторыі. Ім усё роўна аказвалі фінансавую дапамогу з раённага бюджэту.

Ва Указе абазначаны 16 асноўных даходных крыніц. Мы ўзялі іх і выкарысталі

ліваці развіцця тэрыторыі. У нас асноўнай даходнай крыніцай з'яўляецца падатак з продажу. Ён падзяляецца папалам: 50 працэнтаў ідзе ў абласны бюджэт, 50 застаецца ў нас у раёне. Іх мы дзелім у залежнасці ад колькасці насельніцтва, якое пражывае на тэрыторыі нашага раёна. Фактычна гэтыя 50 працэнтаў аддаём сельсаветам... І старшыня сельсавета зацікаўлены, каб павялічыўся гандлёвы абарот, каб адкрываліся новыя гандлёвыя пункты, каб заўсёды быў насычаны асартымент тавараў. Каб у агульнай прыватнасці ўсё неабходнае вяскоўцам, і каб тавар дзавезлі да самых далёкіх вёсак.

І рэзервовы фонд значна павялічыўся і складае цяпер 6,3 мільёна (летас толькі 2,9).

У іншых абласцях, напэўна, няма такой расходнай крыніцы, як «мерапрыемствы выканкама». У нас на кожны сельсавет на гэта выдзяляецца па 200 тысяч рублёў мінімум. Можна купіць і адправіць нейкаму паважанаму юбіляру паштоўку і г.д. А так, дзе ўзяць грошы на гэтыя мэты?

А вось старшыня Лаўжанскага сельсавета Савета Шумлінскага раёна Святлана КІЙКО канстатавала, што ў сельвыканкаме не хапае работнікаў: «Вядома ж, было б добра, каб хоць яшчэ адна штатная адзінка з'явілася. А так нас разам з сакратаром і бухгалтарам толькі трое...»

Адказваючы на пытанні аб фінансаванні, яна адзначыла: «Летас мы датаваліся на 93 працэнтаў, сёлета толькі на 21,1. Асноўныя даходы — адлічэнні па падаходным падатку ад рэспубліканскага сельгаспадарчачага ўнітарнага прадпрыемства «Саўгас «Лаўжанскі», райаграсэрвісу і ўстаноў сістэмы адукацыі і медыцыны, што знаходзяцца на тэрыторыі сельсавета.

Гандляры таксама папаўняюць бюджэт. У вёсцы Мікіцка, дзе жывуць 1000 чалавек, мясцовы прадпрыемальнік з нуля пабудоваў прыгожы магазін, дзе рэалізуе прадукты і бытавую хімію. Яго сем'я брала банкаўскі крэдыт. Вельмі шмат увагі надаюць добраўпарадкаванню тэрыторыі ля крамы. Больш бы такіх дзелаў людзей!

Практыка можа стаць прыкладам

Для актыўнага прыцягнення насельніцтва да работ па добраўпарадкаванні, і вырашэнні іншых актуальных праблем у Шумлінскім раёне на сесіях сельскіх Саветаў дэпутатаў была прынятая Інструкцыя аб парадку ўтварэння і выкарыстання пазабюджэтнага фонду сельскага Савета «Добрахотныя ўзносны і ахвяраванні грамадзян».

Як гэта будзе прымяняцца на практыцы? Паводле слоў старшынні райсавета Ірыны Новакавай, у лютым ва ўсіх населеных пунктах раёна прайдуць сходы грамадзян. І яны самі вызначачь, што трэба зрабіць у першую чаргу. Частку сродкаў на набывццё будаўнічых матэрыялаў збіраюць самі жыхары канкрэтнай вёскі, а другую выдзеліць сельскі Савет. У кожным на добраўпарадкаванне ў бюджэт закладзена па 6 мільёнаў беларускіх рублёў.

Спадзяёмся прыцягнуць да ўдзелу ў работах па добраўпарадкаванні саміх жыхароў. Гэта дазволіць лепш захаваць тое, што зроблена, — гаворыць старшыня райсавета. — Безумоўна, той, хто першы праявіць ініцыятыву, можа разлічваць на большае фінансаванне з бюджэту Савета.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

«ВАЖНА НЕ ТОЛЬКІ ЗАРАБІЦЬ, АЛЕ І З РОЗУМАМ ПАТРАЦІЦЬ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

«Другое дыханне» павінны атрымаць і аўкцыёны — у межах выканання Указа № 667, які датычыцца адабрання і прадастаўлення зямельных участкаў. Гэта дасць нам дадатковую крыніцу фінансавання. У адпаведнасці з дадзеным указам грамадзяне (мінчане) змогуць набыць зямельныя ўчасткі ў прыгарадзе толькі праз аўкцыён. Мы са старшынёй сельскіх Саветаў падлічылі ўжо, які прыбытак можна з гэтага атрымаць... Але важна не толькі зарабіць грошы, а і з розумам іх патраціць. «Кропкавыя», лакальныя траты — малаэфектыўныя, неабходна ўкладваць фінансы ў вырашэнне глабальных праблем. Для Мінскага раёна гэта першанарыш асвятленне і дарогі.

— **Калі ўжо мы з вамі загаварылі пра тое, як зарабіць грошы... Яшчэ пару гадоў таму сітуацыя з фінансамі ў сельскіх Саветах была складаная. Указ № 21 дакладна прапісаў, якія падаткі павінны заставацца на мясцовым узроўні. Ці з'явіліся новыя крыніцы даходаў у пярвочына зьяна ўлады Мінскага раёна?**

— Днямі ў нас адбылася сесія раённага Савета, на якой заварылі бюджэты сельсаветаў... Дык вось — з наснаццай крыніцы фінансавання, вызначаныя Указам № 21, адзінаццаць угод закладзены ў іх даходы. Інакш кажучы, сёння сельскія Саветы не проста могуць, але і павінны зарабляць грошы. Папершае, як ужо гаварылася, праз продаж зямельных участкаў, правядзенне аўкцыёнаў.

Наступныя крыніцы — арганізацыя паслуг у сферы аграэкатурызму (даход чакаецца ў васьмі сельсаветах), здача ў арэнду маёмасці, зямельных участкаў... Галоўная тэндэнцыя ў фарміраванні бюджэту — рост яго даходнай часткі і змяншэнне датачынай, прычым датачы будучь складаць менш за палову. І гэта не нейкі там забовбачаныя планы, а рэальнасць. Маштабнасць расходу ў нас таксама вельмі вялікая — на тое ж вулічнае асвятленне, добраўпарадкаванне патрэбны грошы. Так што не магу адназначна сцвярджаць, што Мінскі раён знаходзіцца ў нейкім выйгрышным, прывілеяваным становішчы. Па многіх пунктах мы маем такія ж праблемы, як і іншыя раёны рэспублікі. І таксама павінны думаць, як стымуляваць сельскага жыхара здаць дзяржаўныя лішкі прадукцыі, як не даць застацца зямельным надзелам, які сабраць з іх добры ўраджай...

— **І атрымліваецца стымуляваць вясцоўца?**

— За гэта не толькі райсавет ці ўпраўленне сельскай гаспадаркі райвыканкама адказваюць. Самае галоўнае — аб'яднаць намагаючы старшыні сельскага Савета, кіраўніка сельгаспрадпрыемства і дэпутатаў, органы грамадскага тэрытарыяльнага самакіравання. І тады ўсё ў нас абавязкова атрымаецца.

— **Часам довадзіцца чуць, што ініцыятыва дэпутатаў натыхаецца на супрацьдзеянне органаў выканаўчай улады... Ці можна сцвярджаць, што ў Мінскім раёне рэальна існуе самакіраванне? Ці здольны дэпутаты Саветаў паўплываць на стан спраў на сваёй тэрыторыі?**

— У пачатку работы на гэтай пасадзе я сур'ёзна задумалася над тым, якім чынам задзейнічаць дэпутатаў раённага Савета. А потым аказалася, што ўсё вельмі проста вырашаецца.

Нельга сцвярджаць, што Мінскі раён знаходзіцца ў нейкім прывілеяваным становішчы.

Ці, можа, мне так пашанцавала, што склад дэпутатаў райсавета атрымаўся настолькі арганічным і аптымістычным. Там ёсць і будаўнікі, і медыкі, і прад-стаўнікі дарожных службаў, і кіраўнікі прадпрыемстваў... Натуральна, сама я вырашыць усё праблемы тэрыторыі не магу — іх вельмі многа. Што раблю? Звяртаюся да дэпутатаў, якія па роду сваёй прафесійнай дзейнасці адказваюць за тых ці іншыя накірункі. Інакш кажучы, атрымліваю вынік ад «перасячэння» прафесійнай кампетэнцыі народных выбарнікаў з іх дэпутацкімі абавязкамі. Я вельмі ўдзячна дэпутату райсавета за тое, што яны заўсёды ад-гукаюцца на мае просьбы. Гэты механізм працуе практычна без збояў, нам не трэба вынаходзіць веласпед, аздаваць дэпутатаў непад'ёмнымі праб-лемамі. Кожны з іх «спецыялі-зуюцца» ў межах свайго профі-лю, сваёй кампетэнцыі.

Такое ж узаемаразуменне ў нас і з выканаўчай уладай — мы ж вырашаем агульныя пытанні. На некаторыя з іх можна адка-заць ужо сёння. А ёсць такія, якія і да канца года не вырашацца... І людзям трэба гэта тлумачыць — спакойна і цярпліва.

— **Тры гады таму на тэры-торыі Мінскага раёна пачалі стварацца камунальныя ўні-тарныя прадпрыемствы — КУПы. Да гэтага часу праця-ваюцца спрэчкі паміж іх ста-роннікамі і праціўнікамі...**

— Безумоўна, ствараліся КУПы не ад добрага жывця, а таму, што трэба было прыво-дзіць у парадак тэрыторыю ра-ёна... Але давайце паглядзім, што мы маем цяпер. Сёння ўсе яны выйшлі на аказанне шэра-гу платных паслуг насельніцтву, і спектр гэтых паслуг — вельмі неабходных у вёсцы — па-шыраецца. Само жывце вымуся-ла КУПы вучыцца зарабляць гро-шы. Але некаторыя настолькі захапіліся гэтым працэсам, што забыліся пра галоўную мэту, дзеля якой, уласна кажучы, і ствараліся. А асноўная мэта ці то КУПа, ці то камунальнага зья-на — навадзенне парадку на грамадскай тэрыторыі.

У першую чаргу камунальнае ўнітарнае прадпрыемства павін-на працаваць з сельскім Савет-ам, вырашаючы пастаўленыя ім задачы. І такіх прыкладаў — калі КУП развіваецца і пашыра-ецца дастаткова маштабна, не забываючы аб сваёй галоўнай задачы — у Мінскім раёне сёння дастаткова. Вось толькі што абмяркоўвалі з дырэктарам Каладзін-шанскага КУПа два пі-танні: як аднавіць работу піларамы і дзе знайсці ін-вестараў, якія ўклалі б гро-шы ў спецыяльную модуль-ную ўстаноўку для перапрацоўкі смецця... Асабіста мне вельмі імпануе, якія кіраўнікі прадпры-емстваў думаюць «на перспек-тыву». Гэта вяртае тое, чаго мы ад іх дабіваемся.

— **Пакуль мы размаўлялі, Алена Аляксандраўна, некалькі чалавек — жыхароў Мінскага раёна — звярнулі-ся да вас з просьбай аб вы-рашэнні праблем самага рознага кшталту. А што ж мясцовая ўлада? Ёй давяр-яюць у меншай ступені?**

— Калі мы з вамі зазірнём зараз у які-небудзь з нашых сельскіх Саветаў, вы ўбачыце, колькі чалавек хоча патрапіць на прыём да старшыні... Проста не ўсе пытанні знаходзяцца ў яго кампетэнцыі. Акрамя та-го, ёсць катэгорыя грамадзян, якія пры ўзнікненні праблем ад-разу пачынаюць пагражаць «вышэйшымі інстанцыям», ку-ды, зразумела, і звяртаюцца. Між тым, іх пытанне можна было спакойна вырашыць на мес-цы... Падобных сітуацый не па-збегнуць да таго часу, пакуль у свядомасці людзей не зама-цуецца норма, вызначаная Ука-зам № 498: спачатку са сваёй праблемай неабходна звярта-цца ў пярвочына, нязваў улад-ныя структуры па месцы пра-жывання — для гэтага яны і і-снуюць. Аўтарытэт улады любо-га ўзроўню вызначаецца мена-віта канкрэтнымі справамі на карысць людзей.

Гутарыла Наталля КАРПЕНКА.

БЫЛІ ВЯСКОЎЦЫ — СТАЛІ ГАРАДЖАНЕ

Рашэннем Віцебскага аблас-нога Савета дэпутатаў частка вёскі Барань Успенскага сель-савета Аршанскага раёна ўклю-чана ў межы горада Барань.

У выніку тэрыторыя гэтага «спадарожніка» Оршы стала амаль на 28 гектараў больш. У адпаведных афіцыйных да-кументах фігуруе і спіс жыха-роў, зямельныя ўчасткі якіх уключаюцца ў гарадскую мя-жу. Пэралічаны прозвішчы 95 вясцоўцаў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

САМАКІРАВАННЕ НАШАГА ДВАРА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Пры першай жа неабходнасці або ў рамках планавага рэйду такія сем'і наведваюць дома, з імі праводзіцца растлумачаль-ная работа, складаюцца акты абследавання жылёвых умоў, вывуляюцца дзеці, якія маюць патрэбу ў абароне дзяржавы. А своеасаблівым цэнтрам работы з такімі сем'ямі з'яўляецца па-кой школьніка.

Да сферы дзейнасці камітэ-та адносіцца і шэраг мерапры-емстваў. Напрыклад, конкурсы на лепшую прыдамавую тэры-торыю, святая вуліц, суботнікі, сустрэчы насельніцтва з работ-нікамі міліцыі з мэтай прафілак-тычнай правапаарушэнняў. Па зва-ротках грамадзян участковыя ін-спектары сумесна з актывам камі-тэта і народнымі дружынікамі робяць рэйды па тэрыторы-ях двараў, дзе нярэдка збіра-юцца аматары вышкі. На пер-шы раз паршульнікаў пяяр-дэжваюць, а затым прымаюць больш дзейныя меры.

— **Для вырашэння надзённых жылёвых праблем і бытавых пы-танняў на тэрыторыі камітэта тэ-рытарыяльнага грамадскага са-макіравання (або КТГС) выбра-ны старшыня дамоў, пад'ездаў, — гаворыць Людміла Гуляя. — Пры-знаюся, што не ўсе яны працую-ць у поўную сілу, хоць павінны актыўна ізаваць жыхароў для ўдэ-лу ў грамадскім жывці раёна і го-рада, вырашаць пытанні так зва-нага мясцовага значэння, да якіх у жылёва-эксплуатацыйных участкаў рукі не даходзяць. На жаль, вялікая частка насельні-цтва не вылучаецца высокай куль-турай паводзінаў, вельмі мала ўвагі ў сем'ях надаецца выхаван-ню дзяцей, ды і самі бацькі, якія**

налягаюць на спіртное, не могуць быць належным прыкладам. Некалькі разоў мы наведвалі адну сем'ю з дома № 34, што на вулі-цы Мінскай. Маці п'яноўце, рад-ка бывае дома, а сын вымушаны жывць у бабці. Падлетка на лета мы ўладкавалі на работу на за-вод, ён знаходзіўся пад кантро-лем нашага камітэта. Цяпер ста-іць пытанне аб пазбаўленні баць-коўскіх правоў.

Другі прыклад — сем'я з до-ма № 38 гэтай жа вуліцы, у якой пастаянна адбываліся скандалы паміж маці і дачкой, ад чаго цярдней пяцігадовы ўнук. Гэты канфлікт неаднаразова разбі-раўся на камісіі па справах не-паўналетніх. І тады з дарослы-мі членамі сем'і вырашыла па-душа пагутарыць Людміла Гу-ляя, педагога з 23-гадоваым ста-жам. Пасля гэтага наступілі ві-давочныя перамены да лепша-га. Хочацца верыць, надоўга.

Робота старшыні КТГС Люд-мілы Гуляй цесна пераплетаец-ца з работай педагога-аргані-затара пакоя школьніка. Дарэ-чы, у апошнім нямта тэлефона, які, вядома ж, патрэбен. Люд-міла Васільеўна лічыць, што старшынёй камітэтаў тэрыта-рыяльнага грамадскага самакі-равання патрэбна мець і адпа-ведныя пасведчанні, бо нярэд-ка ў адказ на іх заўвагі людзі задаюць пытанні: а хто вы та-кія, каб мяне выхоўваеце?

Апошнім часам камітэт гра-мадскага самакіравання «Мінскі» па ініцыятыве свайго старшы-ня пачаў выпускаць інфармацый-ны бюлетэнь, які змяшчаецца ў людных месцах мікрараёна. Ка-мітэт цесна ўзаемадзейнічае з адміністрацыяй Савецкага раё-на, міліцыяй, школамі і ЖЭУ-12.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

АДРАСНАЯ ДАПАМОГА

ПАДТРЫМКА З КАЛЬКУЛЯТАРАМ

Новыя правілы аказання адраснай сацыяльнай дапамогі дзейнічаюць усяго крыху больш за месяц, прычым шмат хто адразу ж паставіўся да новаўвядзення даволі скептычна. Не аднойчы даводзілася чуць, нібыта зараз падтрымкай стануць карыстацца толькі «гультаі і п'яніцы», а таксама нараканні на малы памер даплат ці на неабходнасць збіраць «лішняе паперы». І, адпаведна, усё гэта суправаджалася высновай — праграма працаваць не будзе. Праўда, таксама нельга не заўважыць, што падобныя меркаванні першанарыш папуляр-ныя ў больш «грашавітай» сталіцы, а вось у «сельскагаспадарчы» рэгіёнах настроі ўжо іншыя. І, у прыватнасці, у Стаўбюўскім раёне сёння робяць прагнозы: пасля змянення ўмоў аказання адраснай сацыяльнай дапамогі колькасць зваротаў можа павялічыцца адразу ў 4—5 разоў. Да таго ж, даплаты атрымаюць менавіта тыя, каму без іх па-сапраўднаму цяжка.

Малая пенсія — таксама варыянт

Варта нагадаць, што напры-канцы мінулага года «планка» адраснай сацыяльнай дапамогі павялічылася з 60 да 100 пра-цэнтаў бюджэту пражытковага мінімуму. Прычым з улікам таго, што колькасць насельніц-тва сельсавета вялікая (у нас налічваецца больш за 3,5 тыс. чалавек), для ліквідавання «дэ-фіцыту» інфармацыі» будучь добрымі ўсе сродкі. Ужо ў блі-жэйшы час мы маем намер рас-павесці аб новых магчымасцях на сходах грамадзян, падчас дзён інфармавання, традыцый-ных надомных абследаванняў адзіночкі і адзінока пражыва-ючых людзей, інвалідаў і ветэ-ранаў вайны, шматдзетных сем'яў. І, зразумела, па-раней-шаму будзем даваць «падказ-кі» маладым сем'ям з дзецьмі — якраз у многіх з такіх сем'яў на ўліку жонкая капейка.

Як правіла, раней адрасная дапамога «шла» толькі ў няпоў-ныя сем'і. Зараз жа пад новыя ўмовы можа «патрапіць» знач-ная частка сем'яў шматдзетных, сем'яў, дзе маці знаходзіцца ў «дэкрэтным» водпуску, а баць-ка мае невялікую зарплату, бес-працоўныя інваліды III групы, а таксама пенсіянеры.

— **Адрасная сацыяльная да-памога прадастаўляецца на падставе заяў, таму галоўнае зараз, каб аб новых правілах даведкалася як мага большая колькасць людзей, — лічыць старшыня Навасвержанскага**

сельвыканкама Геннадзь Журыд. — Сапраўды, штосці аб дапа-мозе чулі амаль усе, але дова-дзіцца канстатаваць — пакуль падрабязнасці вядомыя далёка не кожнаму. Прычым з улікам таго, што колькасць насельніц-тва сельсавета вялікая (у нас налічваецца больш за 3,5 тыс. чалавек), для ліквідавання «дэ-фіцыту» інфармацыі» будучь добрымі ўсе сродкі. Ужо ў блі-жэйшы час мы маем намер рас-павесці аб новых магчымасцях на сходах грамадзян, падчас дзён інфармавання, традыцый-ных надомных абследаванняў адзіночкі і адзінока пражыва-ючых людзей, інвалідаў і ветэ-ранаў вайны, шматдзетных сем'яў. І, зразумела, па-раней-шаму будзем даваць «падказ-кі» маладым сем'ям з дзецьмі — якраз у многіх з такіх сем'яў на ўліку жонкая капейка.

Старая жанчына, карыстаю-чыся статусам ільготніка, пача-ла пісаць ва ўсе інстанцыі, па-трабуючы падвесці да хаты газ. У рэшце рэшт, сабралася ра-ённая камісія, быў распрацава-ны праект, выдаткаваны бюдж-этныя грошы і просьбу зада-волілі... Але самае дзіўнае па-чалася потым. Літаральна праз некалькі тыдняў пенсіянерка раптам прымае рашэнне пера-

— **Адрасная сацыяльная да-памога прадастаўляецца на падставе заяў, таму галоўнае зараз, каб аб новых правілах даведкалася як мага большая колькасць людзей, — лічыць старшыня Навасвержанскага**

Прудкты або грошы?

Калі дагэтуль па адрасную дапамогу трэба было звярта-цца ў тэрытарыяльны цэнтр са-цыяльнага абслугоўвання на-сельніцтва, то цяпер — у раён-нае ўпраўленне па працы, за-нятасці і сацыяльнай абароне.

Вопыт перадачы калодзежаў

Лёзненскі раён першым у Віцебскай вобласці апрабаваў перадачу калодзе-жаў грамадскага прызначэння каму-нальнай службе. Было прынята адпа-веднае рашэнне райвыканкама, ство-раны графік. На працягу трох месяцаў у грамадскіх калодзежах з'явіцца гаспадар.

Начальнік аддзела ЖКГ райвыкан-кама Віктар РАБЧЫНСКІ гаворыць — «У раёне больш за 300 такіх калодзежаў, што згодна з рашэннем райвыканка-ма летася былі інвентарызаваны. Як правіла, будаваліся яны гаспадарчым шляхам альбо людзі збіралі грошы. Трэба прывесці іх у парадак, і калі па-траціць па мільёну на кожны, вялікая сума атрымаецца. Мы ствараем спе-цыяльную брыгаду па рамоне і абслу-гоўванню калодзежаў. Думаю, штат бу-

Прычым сам «паке» неабход-ныя паперы тут стаў меншым. Па сутнасці трэба напісаць заяву, прынесці пашпарт, прадставіць усё пасведчанні, даведку аб складзе сям'і, а працуючым грамадзянам — яшчэ і даведку аб даходах. Усё астатняе могуць сабраць непасрэдна спецыялі-сты ўпраўлення. І, да слова, пас-ля атрымання апошняга доку-мента дапамога будзе прызна-чана ўжо на працягу 5 дзён.

Між тым, ці не прывядзе «спрошчаны пародак» да таго, што па дапамогу пачнуць маса-ва звяртацца вялікія сям'і «моцных напояў»?

— **Каб пазбегнуць утрыманскіх настроў, вызначаны некаторыя дадатковыя ўмовы, скажам, пра-цаздольны прэтэндэнт на даплату павінен мець работу або зна-ходзіцца на ўліку ў службе заня-тасці не менш за 3 месяцы і пры гэтым выконваць усё абавязкі беспрацоўнага, — тлумачыць на-чальнік раённага ўпраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Наталля Лапко. — Што ж да асобаў, якія захапляюцца алкаголем, то тут сітуацыя не та-кая простая. Калі бацька працуе і п'е, то яго сям'я ні ў чым не вінавата. Таму дапамогу могуць прызначаць, але выдавацца яна будзе не грашыма, а прадукта-мі, адзеннем ці іншымі рэчамі першай неабходнасці.**

Паперы плюс прыверка

Старая жанчына, карыстаю-чыся статусам ільготніка, пача-ла пісаць ва ўсе інстанцыі, па-трабуючы падвесці да хаты газ. У рэшце рэшт, сабралася ра-ённая камісія, быў распрацава-ны праект, выдаткаваны бюдж-этныя грошы і просьбу зада-волілі... Але самае дзіўнае па-чалася потым. Літаральна праз некалькі тыдняў пенсіянерка раптам прымае рашэнне пера-

УКАЗ УЗМАЦНІЎ ПРАДСТАЎНІЧУЮ ЎЛАДУ

дзе ў межах пяці чалавек — створым столькі новых рабочых месцаў. Цесна супрацоўнічаем і з санітарнай служ-бай, каб якасць вады ў калодзежах бы-ла гарантаваная.

Дырэктар УП ЖКГ Лёзненскага ра-ёна Аляксандр КАРНЕЙЧЫК адна-чыў, што ўзнікаюць цяжкасці з адна-вадзіцель-скае пасведчанне, каб ездзіць на службовым аўтамабілі. А ча-му не прадугледжана адзінка вадыце-ля? Зразумела, службы аўтамабіль-нага ўмець абслугоўваць і раманта-ваць. А як гэта рабіць, у прыватнасці, жанчыне-старшыні?

Аляксандр Карнейчык раскажаў і аб праблеме абслугоўвання міні-паліго-наў: «Тут паўстае пытанне аб выдзя-ленні тэхнікі, але калі яна будзе? Нам перадаюць 25 палігонаў, якія яшчэ трэ-ба давесці да ладу. А пакуль што яны фактычна сметнікі».

Падчас шматлікіх сустрэч часта гу-чала думка: Указ здольны павялічыць да-вер насельніцтва да мясцовых орга-наў улады. Дзеля вырашэння прабле-мыных пытанняў цяпер ёсць шмат маг-чымасцяў. І старшыні сельскіх Савет-аў асабіста зацікаўлены, каб развіва-лася вытворчасць, ствараліся рабочыя месцы, зарплата ў людзей павышала-ся. Усё гэта і з'яўляецца асновай для папаўнення бюджэту, развіцця тэры-торыі. А значыць, рэальнага паліп-шэння жывця грамадзян.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.
Віцебск — Шумілінскі раён — Лёз-ненскі раён — Віцебск.

ехаць да дзяцей у горад. І пра-даць свой дом — па ўжо нашмат большай, чым да газіфікацыі, цане...

Гэту гісторыю тут узгадваюць невыпадкова — прыклады, калі па сацыяльнай падтрымцы звяр-таюцца без крайняй неабход-насці, а то і з чыста меркан-тыльнымі мэтамі, можна прыво-дзіць бясконца. І ў тым ліку гэта датычыцца адрасных выплат. Аднак якраз у дадзеным выпад-ку высветліць сапраўднае ста-новішча нашмат прасцей.

— **Атрымаць поўную інфарма-цыю аб даходах прэтэндэнта на адрасную сацыяльную дапамо-гу складаю, — працягвае Натал-ля Лапко. — Скажам, доволі праблематычна высветліць, ці мае чалавек банкаўскія ўклады, долю ў той ці іншай маёмасці, ці займаецца ён продажам сельгас-прадукцыі з уласнага падвор-ку — тут, як кажуць, шмат чаго залежыць ад сумлення чалаве-ка, які павінен паведаміць аб усім сам. Разам з тым нельга не заўважыць, што ўтойваць якія-небудзь крыніцы — справа да-рэзменная. У выпадку сумненняў мы можам звязацца з сельвы-канкамам, пагутарыць з сусе-дзямі, але ці не галоўнае — на-ведання са спецыяльнай камісі-яй для абследавання ўмоў жыв-ця. І ўжо тады нічога схавана не атрымаецца. Прычым, калі вы-светліцца падман, у адраснай дапамозе будзе адмоўлена, як кажуць, раз і назаўсёды.**

Сітуацыі, калі камісія прыма-ла рашэнне аб адмове, у раёне ўжо былі. Падчас візіту ў адну з сем'яў прэтэндэнтаў на адрас-ныя выплаты высветлілася, што ў доме ёсць усё неабходнае бы-тавая тэхніка, камп'ютар і больш за тое — тут вядзецца не самы танны рамонт. Хоць па па-перах даходы былі мізэрнымі: гаспадар лічыўся беспрацоў-ным, а яго жонка атрымлівала

Сяргей ГРЫБ.
Стаўбюўскі раён.

ПОПЫТ НА ІДЭІ ВЯСКОЎІХ ВІНАХОДНІКАЎ

Сусветны банк аб'явіў гла-бальны конкурс грантаў «Кір-маш развіцця». Да яго запра-шаюцца аўтары арыгінальных інавацыйных ідэй у галіне сель-скай гаспадаркі. Іх носьбітамі могуць быць як дзяржаўныя, на-вуковыя структуры, так і асоб-ныя прадстаўнікі вясковага біз-несу, вясковыя винаходнікі.

Сёлета ў рамках конкурсу бу-дучыя вітацця і заахвоўвацца ці-кавыя прапановы па такіх накі-рунках, як, напрыклад, садзейні-чаць ухвайшмаму вываду і зама-цаванню на рынках сельгаспра-дукцыі пачынаючых фермераў, прадпрыемстваў малага бізнесу, аказанне ім экалагічных паслуг у сансе супрацьдзейня наступ-стваў пацпапення клімату. Таму асноўная мэта конкурсу — свое-часова выявіць і падтрымаць на ранніх этапах ажыццяўленне но-вых ідэй у галіне сельскай гас-падаркі. З гэтай нагоды Сусвет-ны банк плануе сёлета выдатка-ваць на гранты 4 млі долараў.

Леанід ТУГАРЫН.

толькі дапамогу па догляду ма-лога дзіцяці.

Калі нельга, але трэба

Праўда, ёсць сітуацыі і інша-га кшталту. Варта паўтарыцца, што падставай для прадстаў-лення штомесячнай адраснай сацыяльнай дапамогі (як, дарэ-чы, і той жа «гумантаркі») з'яў-ляюцца даходы ніжэйшыя за бюджэт пражытковага мінімуму. А пры ўмове даходаў, ніжэйшых за 120 працэнтаў бюджэту пра-жытковага мінімуму, можна раз-лічваць на аднаразовую дапа-могу. Гэта правіла можна на-зваць агульным. Аднак, мяркую Наталля Лапко, у ім павінны быць свае выключэнні. Здрае-чы, і той жа «гумантаркі» з'яў-ляюцца даходы ніжэйшыя за бюджэт пражытковага мінімуму. А пры ўмове даходаў, ніжэйшых за 120 працэнтаў бюджэту пра-жытковага мінімуму, можна раз-лічваць на аднаразовую дапа-могу. Гэта правіла можна на-зваць агульным. Аднак, мяркую Наталля Лапко, у ім павінны быць свае выключэнні. Здрае-чы, і той жа «гумантаркі» з'яў-ляюцца даходы ніжэйшыя за бюджэт пражытковага мінімуму. А пры ўмове даходаў, ніжэйшых за 120 працэнтаў бюджэту пра-жытковага мінімуму, можна раз-лічваць на аднаразовую дапа-могу. Гэта правіла можна на-зваць агульным. Аднак, мяркую Наталля Лапко, у ім павінны быць свае выключэнні. Здрае-чы, і той жа «гумантаркі» з'яў-ляюцца даходы ніжэйшыя за бюджэт пражытковага мінімуму. А пры ўмове даходаў, ніжэйшых за 120 працэнтаў бюджэту пра-жытковага мінімуму, можна раз-лічваць на аднаразовую дапа-могу. Гэта правіла можна на-зваць агульным. Аднак, мяркую Наталля Лапко, у ім павінны быць свае выключэнні. Здрае-чы, і той жа «гумантаркі» з'яў-ляюцца даходы ніжэйшыя за бюджэт пражытковага мінімуму. А пры ўмове даходаў, ніжэйшых за 120 працэнтаў бюджэту пра-жытковага мінімуму, можна раз-лічваць на аднаразовую дапа-могу. Гэта правіла можна на-зваць агульным. Аднак, мяркую Наталля Лапко, у ім павінны быць свае выключэнні. Здрае-чы, і той жа «гумантаркі» з'яў-ляюцца даходы ніжэйшыя за бюджэт пражытковага мінімуму. А пры ўмове даходаў, ніжэйшых за 120 працэнтаў бюджэту пра-жытковага мінімуму, можна раз-лічваць на аднаразовую дапа-могу. Гэта правіла можна на-зваць агульным. Аднак, мяркую Наталля Лапко, у ім павінны быць свае выключэнні. Здрае-чы, і той жа «гумантаркі» з'яў-ляюцца даходы ніжэйшыя за бюджэт пражытковага мінімуму. А пры ўмове даходаў, ніжэйшых за 120 працэнтаў бюджэту пра-жытковага мінімуму, можна раз-лічваць на аднаразовую дапа-могу. Гэта правіла можна на-зваць агульным. Аднак, мяркую Наталля Лапко, у ім павінны быць свае выключэнні. Здрае-чы, і той жа «гумантаркі» з'яў-ляюцца даходы ніжэйшыя за бюджэт пражытковага мінімуму. А пры ўмове даходаў, ніжэйшых за 120 працэнтаў бюджэту пра-жытковага мінімуму, можна раз-лічваць на аднаразовую дапа-могу. Гэта правіла можна на-зваць агульным. Аднак, мяркую Наталля Лапко, у ім павінны быць свае выключэнні. Здрае-чы, і той жа «гумантаркі» з'яў-ляюцца даходы ніжэйшыя за бюдж

Крыжына здароўя

Выпуск № 4 (60)

30 студзеня 2008 г. СВЯЗДА

«Гарачая» лінія
Упраўлення аховы
здароўя Мінскага
аблвыканкама
(017) 220 20 25

5 лютага:
9.00—12.00 — галоўны акушэр-гінеколаг упраўлення аховы здароўя Марына Аляксандраўна ШКРОБ.

14.00—17.00 — галоўны ўрач Мінскай абласной стаматалагічнай паліклінікі Алег Анатольевіч ЖЫВАЕВ.

12 лютага:
9.00—12.00 — галоўны ўрач МРЭК мінскай вобласці Юлія Анатольеўна АУСЯНІК.

14.00—17.00 — галоўны ўрач Мінскага абласнога наркалагічнага дыспансэра Людміла Анатольеўна АНДРЭВА.

Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

НАША СКУРА — Прамая лінія ЛЮСТЭРКА ІМУНІТЭТУ

...Адна жанчына трапіла ў стацыянар скурвэндспансэра з алергічнай рэакцыяй. Колькі дзён правяла ў бальніцы, і хвароба знікла без следу. Выпсалася дадому, а праз дзень скура зноў пакрылася плямамі і пухірамі. Уся справа ў тым, што бабуля набыла ў запас добрую колькасць пральных парашоў і склапа іх у сябе пад ложкам. Менавіта гэтак «суседства» і справакавала скурыныя праблемы.

Наша скура вельмі адчувальная да навакольнага асяроддзя, тым больш, што многія формы паталогіі народжаныя цывілізацый: вакол нас знаходзіцца шмат рэчываў, якіх не знайшлі ў прыродзе і з якімі нашы продкі не сутыкаліся. Да таго ж, скура не любіць стрэсу, якімі насычаны наш імклівы час. Ды і сам чалавек часта грававеналагічнага дыспансэра Уладзімір ЯРМОЎІЧ.

звяртацца да спецыялістаў, калі ўзнікаюць дэрмацалогічныя праблемы. А запалчаныя хваробы скуры працягла леаца і могуць выклікаць сур'ёзныя ускладненні. Спецыялісты-дэратолагі адзначаюць рост скурыных захворванняў. Так, летас у Мінскі гарадскі скурвэндспансэр звярнулася 132 тысячы чалавек. З іх з інфекцыйнымі і паразітарнымі захворваннямі (грыбковымі, каростай і інш.) — 29 тысяч чалавек, хваробамі скуры і падскурнай клятчаткі (псарыяз, экзэма, нейрадерміт і г.д.) — 99,5 тысячы...

Аб актуальнасці праблем, звязаных са скурай, сведчыць і наша «прамая лінія», у якой узяў удзел урач-дэратолаг Уладзімір ЯРМОЎІЧ.

Ф — Добры дзень, Уладзімір Іванавіч! Турбуе Сяргей Віктаравіч з Брэста. Скажыце, ці можа псарыяз узнікнуць на нервовай глебе, у выніку стрэсу?

— Псарыяз — захворванне, сыхінасьць да якога перадаецца ў спадчыну, а пускавым момантам можа быць, напрыклад, цяжкае захворванне або стрэс. Быў выпадак, калі да нас звярнулася дзюччына, у якой выкарлі кашалёк. На наступны дзень яна ўсю пакрылася плямамі. Так правяўшы псарыяз, аб спадчынасці якога яна магла і не падазраваць. Гэта паталогія ленычцы, але з'яўляецца хронічнай, а значыць, здольная рэцыдаваць. Можна дабіцца таго, што скура ў чалавека стане практычна чыстай, а праз нейкі час ён панервеацца і высыпкі вернуцца.

Ф — Мікалай з Віцебскай вобласці турбуе. Ніколі не меў прычоскі, а зараз яны з'явіліся. Якое даследаванне трэба прайсці, каб даведацца, ад чаго гэта?

— У першую чаргу трэба звярнуцца да дэратолага, каб ён паглядзеў, што гэта за прычоскі. Бо яны могуць быць самага рознага паходжання. Магчыма, высыпкі звязаны з умовамі, у якіх вы працуеце, а магчыма, гэта вугрова хвароба. Разам з дэратолаг трэба вывясці прычыну паталогіі, высветліць, як з ёй змагацца і які аб'ём даследаванняў неабходны.

Ф — Тэлефаную з Оршы. Заваўц Тацяна. У мяне бародаўкі на руду. Я іх прыпякала пад тынныкам, але гэта не дапамагло. Наадварот, яны пачалі павялічвацца. З чым гэта можа быць звязана і што мне рабіць?

— Верагодна, вы няправільна правялі апрацоўку скуры. Хутчэй за ўсё, бародаўкі ўбраві не да канца, і на месцы апеку, дзе скура была пашкоджана пад тынныкам, бародаўкі пачалі распаўсюдзіцца. Вам варта звярнуцца да касметолага.

Ф — М'яне завуць Нэл, звачу з Клецка. Уладзімір Іванавіч, як вы ставіцеся да лянчэння паталогіі скуры пры дапамозе фоталазіяцы, якое часта рэкламуеца ў прэсе?

— Гэта можа быць адным з варыянтаў лянчэння. Аднак ён не займае медыкаментознага метады, можа прымяняцца толькі ў комплексе. Усё залежыць ад таго, які працэс мае быць і як ён працякае ў арганізме.

Ф — Фёдар з Лагойска звачу. Якой павінна быць прафілактыка мікозаў ступняў?

— Абутак пажадана насіць натуральны, не дапускаць частага пацення ног. Павышанае вільготнасць і цыкло саздеініваюць развіццё грыбковых інфекцый. Нельга насіць чужы абутак і адзенне. Выцірацца трэба сваімі асабістымі ручніком. Увогуле прафілактыка мікозаў ступняў — гэта перш за ўсё чысціня, акуратнасць і захаванне правільнай асабістай гігіены.

Ф — Ля тэлефона Аліна са Смалявіч. Ці можна выдаляць радзікі?

— Можна, але перад гэтым неабходна праеконсультавацца ў анкалага. Ён дасць заключэнне, ці можна іх выдаляць увогуле, і калі давядзецца выдаляць, то як — з гісталагічным даследаваннем або без.

Ф — М'яне завуць Тацяна, звачу з Ваўкавыска. Як трэба ставіцца да праэпарату для лянчэння скуры, якія шырока рэкламуеца па тэлебачанні? Ці можна давяраць іх лянчэбнаму дзеянню?

— Сапраўды, такіх праэпаратаў зараз мноства. І многія з іх маюць добры лянчэбны эфект. Але без кансультацыі са спецыялістам, самастойна, іх прымяняць не пажадана.

Ф — Вас турбуе Вольга з Мінска. У маёй унучкі знайшлі «малюскі» ў вобласці дэзальт. Ці можна ад гэтай паталогіі пазбаўціца? «Малюскі» з'яўляюцца зноў і зноў...

— Безумоўна, «малюскі» можна і трэба выдаляць. Калі яны вырастаюць зноў, значыць, не поўнаці былі выдалены: недзе застаўся адзін, які рассявіаецца па целе. Можна ад іх пазбаўціца і самастойна, з дапамогай пілнцта. Перад праэдурай «малюскі» апрацоўваюцца борнасаліцылавым спіртам, пасля — на працягу некалькіх дзён месца выдалення змазваецца ёдам.

Ф — Дзяніс з Мінска. Ці можа псарыяз быць генетычным захворваннем? І ці праўда, што ён перадаецца ў асноўным па мужчынскай лініі?

— Сыхінасьць да захворвання перадаецца ў спадчыну. А пускавым момантам, часцей за ўсё, з'яўляецца стрэс. Дакладна скажаць, ці ўзнікне хвароба, немагчыма. Чалавек можа быць носіям таэта гена, а захворванне ў яго не правяіцца. Псарыяз можа перадавацца дзеціям,

у нукам, праз пакаленне, і па мужчынскай, і па жаночай лініях.

Ф — Надзея з Мінска. У мяне пастаняна пацеюць ногі. М'яно іх па два разы на дзень, штодзённа мяняю шкарпэткі, змазваю крэмам ступні. Нічога не дапамагае. Можа гэта грыбок, які трэба лянчыць асоба?

— Без аспэку дэратолага складаць тэсту скажаць. Калі на ступнях ёсць нейкае лянчэнне, то гэта можа быць грыбок. Аднак абавязкова патрэбна кансультацыя, паколькі ўзможнана «работа» патавы залоз ленычцы адным шляхам, а грыбок — іншым.

Ф — З Клецка звачу Дзмітрый. Якія лекавыя расліны можна выкарыстоўваць для лянчэння псарыязу?

— Расліны можна прымяняць падчас прыняцця ваннаў. Але вырасціць гэта пытанне трэба з дэратолагам. Па адным такую праэдуру можа прынесці карысць, а другому — нашкодзіць. Выкарыстанне лекавых раслін падобранае індывідуальна. У нашай рэспубліцы часта з гэтай мэтай прымяняюцца аксідаў торфу — выцяжку з торфу. Такую праэдуру выкарыстоўваюць у нас у фізіятэрапеўтычным аддзяленні. Аднак трэба ведаць, што ў кагосьці для гэтага могуць быць проціпаказанні.

Ф — З Гродзенскай вобласці тэлефануе Ірына. Звычайна зімой, у халодны час у мяне на вуснах з'яўляецца высыпка. Ці можа гэта быць герпес, звязаны з сезоннасцю?

— Цалкам верагодна, хоць, хутчэй, гэта звязана з перахладжэннем. Герпес звычайна бывае пасля перахладжэння і перагарэву.

Ф — Яўгенія турбуе з Мінска. Ці абавязкова выдаляць бародаўкі?

— Бародаўкі, або вірусы дэратолага, з'яўляюцца зноў і зноў. Калі іх не выдаляць, яны могуць разрастацца. Акрамя таго, трэба ўлічваць, дзе яны знаходзяцца. Калі на паверхні далоні, то яны будучы пастаняна траўмавацца, і турбаваць чалавека. Калі ў такім месцы, дзе траўмаванне немагчыма, то чалавек усё роўна можа адчуваць кашметычны дысканфорт. У любым выпадку патрэбна кансультацыя спецыяліста.

Святлана БАРЫСЕНКА, Вольга ШАЎКО. Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА. (Працяг будзе.)

А на мой погляд... Больш агародніны, садавіны, адмова ад смажанага і тлустага — аснова рацыянальнага харчавання

Для падтрымання здаровага ладу жыцця патрэбны не толькі правільны адпачынак, фізічная актыўнасць, але і рацыянальнае харчаванне ў тым ліку. Што значыць, на ваш погляд, правільнае, здоравае харчаванне (канкрэтныя прадукты, спосаб іх прыгатавання, ужывання) і наколькі яго адпавядае вашаму штодзённаму рацыёну? Якія прадукты харчавання пераважаюць на вашым стале?

Юлія СТАВАЙТАВА, начальнік аддзела перавозак філіяла «Маскоўскі аўтакавал»:

— Больш садавіны (вядомай з дзяцінства — бананаў, апельсінаў, мандарынаў), сокаў, рыбы. У зімовы час дадаткова вітамінныя комплексы. Больш малочных прадуктаў, тварогу, напрыклад. Але як праходзіць звычайны дзень чалавека, які працуе? Раніцай бутэрброды з кавай, гарбатой, той жа тварогу, у абед наведваеш на працы сталовую, ну а увечары, калі вяртаешся каля 20 гадзін, да якога там ужо асаблівага прыгатавання? Хіба толькі ў выхадныя, як у большасці, выпадае час згатаваць нешта адмысловае. Але ж смачнае — не заўсёды карыснае, праўда? Бывае так зазначаюць рыбы смажанага (смятаны), можа, і шкідна, але ж на гэта ўжо не глядзіш. Безумоўна, мы імкнемся аддаваць перавагу здароваму харчаванню, але перад зарплатай (смяецца) гэта часам бывае зрабіць цяжкавата.

Надзея ГАЦУРА, пенсіянерка, вёска Панямонь Навагрудскага раёна:

— Харчунься мы добра, лічу, ні ў чым сабе не адмаўляем. Трымаем дзве каровы, свіней, каня, таму на стале заўсёды сваё малако, тварогу, масла, смятана. Я ўвогуле «налягаю» на малочныя прадукты, асабліва цёплы сырады любу, малочныя супы. Імкнемся есці больш варанага, смажанага і тлустым не злужываем, хоць асаблівых праблем са здароўем няма. Калі чого не хапае, купіваем: яблыкі разпораз, бо летас сваіх не было, апельсіны, мандарыны, сельдзёц. Звычайна ў нас на стале капуста, гуркі, сала (смяецца), мяса, бульба, часам з грыбамі, супы, як ужо сказала, рэгулярна варым.

Аляксандр НІКАНОВІЧ, начальнік Дзержынскага раёйнага вузла электрасувая:

— На мой погляд, рацыянальнае харчаванне — гэта тое, у якім абавязкова прысутнічаюць такія кампаненты, які агародніна, садавіна, морапрадукты. Усё гэта мы, у прырыцце, ужываем пастаняна. Агародніну лепш мець у рацыёне сырую, хоць я больш люблю ўвогуле смажанае. У нас свой участак, таму капуста на стале прысутнічае амаль штодня. Сокі п'ём і ўласнай нарыхтоўкі, і ў магазіне купіваем. На рынку набываем, напрыклад, грушы, яблыкі, мандарыны. Хацеўся б, каб пры цэнах на іх, якасць прадукцыі была лепшай. Яшчэ пры здаровым харчаванні важна не злужываць салодкім і салёным.

Галіна БУХАВЕЦ, дырэктар Аюцавіцкай базавай школы-садка Карэліцкага раёна:

— Як біёлаг ведаю, што харчаванне павінна быць паўнацэнным, збалансаваным, каб у ім прысутнічалі прадукты і расліннага, і жывёльнага паходжання. У апошніх больш бялку, але няма мінеральных рэчываў, якія ёсць у першых. Зразумела, у рацыёне павінны быць малочна-кіслыя прадукты. Садавіна, агародніна, сок. Я аддаю перавагу ўсяму беларускаму, калі гаварыць пра вітамінную прадукцыю, плас цытрусы. Спосаб прыгатавання — без тэрмічнай апрацоўкі, у сырым выглядзе. Смажанне на алеі — гэта канцэрагенныя рэчывы, таму я катэгарычна супраць чыпсаў, сухарыкаў. Шкада, што бацькі не надаюць належнай увагі гэтаму, а адна школа не можа справіцца. Восі і бягучы дзеці ў кіёсі за гэтымі не зусім здаровымі ласункамі.

Раніцай лепш ужываць кашу на вадзе, для дзіцяці можна зрабіць яе на малаце, дадаць масла. Я вельмі люблю супы з агародніны. Ніякімі паўфабрыкатамі — гатовымі катлетамаі, булённымі кубікамаі, супамі з пакецікаў — ніколі не карыстаюся. Усё толькі натуральнае! Зразумела, дапамагае ўласны ўчастак. Ён хоць і патрабуе часу і намаганняў (зноў жа — фізічная нагрузка), але дапамагае прытрымлівацца здаровага харчавання.

Яўгенія АРАШКЕВІЧ, начальнік ідэалагічнага аддзела Лагойскага райвыканкама:

— Правільнае харчаванне — калі ў рацыёне прысутнічае дастаткова агародніны, зраумела, у сырым выглядзе. Я імкнучы, каб яна прысутнічала на маім стале штодня. Калі гаварыць пра апрацоўку харчовых прадуктаў, найперш гэта варка, гатаванне на пары, хоць апошні спосаб, шыра прызнаюся, не ўжываю. Плюс рэзным харчаваннем: абавязкова добры снідачак, абед і больш лёгкая вячэра. Рэгулярнае ужыванне першых страў. Да галадання, дыетаў стаўлюся адмоўна, гэта стрэс для арганізма. Лепш правільна харчаванне, не злужываць рознымі булчакмаі, арэшкамаі і інш. З паўфабрыкатаў дэвалюю сабе часам гатаваць пельмені, гатовыя сумесі з агародніны. Мясныя паўфабрыкаты не выкарыстоўваю, лепш тады ўзяць чыстае мяса, каб было бачна, што ты гатуеш. Так, часу часам не стае, але ж можна неяк увечары, у выхадны дзень прыгатаваць, замарозіць нешта на некалькі дзён наперад.

Сяргей СТАРЫНАЎ.

Пытальнік Вітамін С — супраць мужчынскай бесплоднасці

Патлумачце, калі ласка, па якіх крытэрыях трэба выбіраць полівітамінныя праэпараты? Ці праўда, што дадатковы прыём вітамінаў можа палепшыць рэпрадуктыўны здольнасці чалавека? І ці патрэбныя вітаміны вегетарыяцам? Мая дачка, якая ўважліва сочыць за сваёй фігурай і адмаўляецца ад усіх мясных страў, сцвярджае, што гародніна і садавіна цалкам замяняюць ёй штучныя вітаміны...

К. Якубоўская, п. Прывольны. Пачнём з адказу на апошняе пытанне. Разлікі, праведзеныя спецыялістамі ў галіне харчавання, сведчаць аб тым, што нават самы збалансаваны і разнастайны рацыён на 2500 тысячы кілакалорый, што адпавядае сярэднім энергавыдатам сучаснага чалавека, дэфіцытны па большасці вітамінаў на 20–30 працэнтаў. У прыродзе не існуе такога прадукту, які змяшчаў бы адначасова ўсе вітаміны ў неабходнай чалавечу колькасці. На ўтрыманне ў сваёй агародніне і садавіне вітамінаў могуць уплываць шмат фактараў: клімат, час года, якасць глебы, угнаенні, ступень спеласці, метады ўборкі ўраджаю, транспарціроўка, спосабы захоўвання і прыгатавання. Такім чынам агародніна і садавіна могуць служыць больш-менш надзейнай крыніцай толькі двух вітамінаў: аскарбінавай (вітамін С) і фоліевых кіслот, а таксама каратыну, прычым толькі ў тым выпадку, калі асартымент спажыванай агародніны і садавіны будзе дастаткова разнастайны. Так, напрыклад, утрыманне вітамін С у яблычным соку складае ўсяго 2 мг на 100 грамаў. Таму, каб атрымаць з гэтым сокам сутрачную фізіялагічную норму вітамін С, трэба выпіваць не менш чым 3 літры соку штодня. Што датычыць вітамінаў групы В, а таксама тлушчарастваральных вітамінаў А, Е, D, то іх крыніцай з'яўляецца зусім не гародніна і садавіна, а такія высокакаларыйныя прадукты, як мяса, печань, ныркі, яйкі, малака, сметанковае масла, алеі, хлеб з мукі грубага памолу, крупы (грэцкая, аўсяная, проса) і, зноў жа, у колькасці, якія істотна перавышаюць нашы сучасныя звычкі і нормы.

Сапраўднае вегетарыянства, які адмаўляюцца не толькі ад мяса, але і ад яек і малочных прадуктаў, атрымліваюць, як правіла, недастатковую колькасць вітамінаў В₁₂, В₂ і вітамін А. Вітамінны дэфіцыт развіваецца часцей за ўсё непрыкметна для чалавека. Яго знешнія праявы неспецыфічныя: гэта могуць быць хуткая стомлівасць, зніжэнне апетыту, увагі,

павышанае раздражняльнасць, парухненні сну, лёгка ўзнікаючыя сніжкі, трэшчынкі і язвачкі ў кутках роты. А за ўсім гэтым стаяць ужо сур'ёзныя парухненні абмену рэчываў.

Медыкамаі і сапраўды праводзіліся даследаванні магчымага ўплыву вітамінаў на рэпрадуктыўны здольнасці чалавека. У прыватнасці, падчас даследавання прычын мужчынскай бесплоднасці была ўстаноўлена сувяз паміж нізкімі канцэнтрацыямі ў арганізме вітамін С і «склейваннем» сперматозоідаў. А дадатковы прыём вітамін С палепшаў рухомасць сперматозоідаў і павышаў шанцы апладнення імя яйцэлекты. Апошнія навуковыя даследаванні сведчаць, што пры дастатковым забеспячэнні арганізма вітамінам С ён аказвае ахоўнае дзеянне на генетычны код ДНК сперматозоідаў. У выніку праведзеных на мужчынах-курцах даследаванняў было ўстаноўлена: вітамін С абараняе сперматозоіды ад мутацый, якія ўзнікаюць пад уздзеяннем свабодных радыкалаў, што змяшчаюцца ў цыгарэтным дыме.

А цяпер аб крытэрыях, якімі трэба кіравацца пры выбары полівітамінных праэпаратаў. Полівітамінныя праэпараты ці вітаміна-мінеральныя комплексы, прызначаныя для рэгулярнага прыёму ў прафілактычных мэтах, павінны ўтрымліваць як мага больш набор вітамінаў у дозах ад 50 да 100 працэнтаў сярэдняй сутрачнай патрэбы чалавека. Утрыманне вітамінаў абавязкова павінна быць указана на маркіроўцы ў выглядзе абсалютнага значэння (мг ці мкг) або ў працэнтах ад рэкамендаванага сутрачнага спажывання (на англійскай мове % RDA ці RDI).

На сёння вядомыя 13 вітамінаў, неабходнасць якіх для чалавека не выклікае сумненняў. Гэта вітамін С, вітамінны групы В: В₁ (цыямін), В₂ (рыбафлавін), В₃, В₅, РР, фоліевы кіслата, пантатанавая кіслата, біяцін (вітамін Н) і тлушчарастваральныя вітаміны А, D, Е, К. Водарастваральныя вітаміны (вітамін С і вітамінны групы В) раствараюцца ў вадзе, а тлушчарастваральныя — у тлушчак. Тлушчарастваральныя вітаміны могуць назапашвацца ў тканках арганізма, а водарастваральныя вітаміны такой здольнасцю практычна не валодаюць (за выключэннем вітамін В₁₂). Таму арганізм павінен іх атрымліваць рэгулярна.

З мікраэлементарных найбольш важная прысутнасць у вітаміна-мінеральных комплексах еду, цынку, селену, а ў комплексе, прызначаных для дзіцяці і жанчын, у тым ліку цяжарных, таксама жалеза і кальцыю.

У дзіцячым садку № 492 г. Мінска лічаць: здароўе трэба гартаваць з самага ранняга ўзросту.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Заняткі ЛФК вядзе інструктар Анастас ВІРВО.

Заняткі фізкультурай праводзіць кіраўнік Алена БАТУРА.

Падчас эпідэміі грыпу цудадзейныя апараты дапамагаюць малым не хварэць (медсестра Тацяна КАЛЕНІК).

С першых вуснаў

«УКЛАДАННІ Ў МЕДЫЦЫНУ ЗАЎСЁДЫ МАЮЦЬ КАНКРЭТНЫ ВЫНІК»

(Пачатак у нумары за 29 студзеня.)

— Ігар Уладзіміравіч, колькі сродкаў выдзяляецца на развіццё медыцыны?

— Летас у разліку на аднаго жыхара выдаткі на ахову здароўя склалі 413 тысяч рублёў. Гэта больш, чым планавалася мінімальным нарматывам. Расходы ўвесь час павялічваюцца: сёлета адпаведны паказчык склаў 465 тысяч рублёў. Паводле розных ацэнак, увогуле на медыцыну ў Беларусі выдзяляецца 4,7 працэнта валовага ўнутранага прадукту. Для параўнання магу прывесці наступны факт: напрыклад, у Казахстане адпаведны паказчык складае каля 2,5 працэнта. Узровень фінансавання сістэмы аховы здароўя ў нас параўнальны з асобнымі еўрапейскімі дзяржавамаі. Такія інвестыцыі надзвычай апраўданыя, паколькі ўкладанні ў медыцыну заўсёды маюць канкрэтны вынік.

«Выйшлі на ўзровень Японіі»

— Аб якіх жа выніках тут можа ўгадаць?

— Самыя галоўныя вынікі — гэта паказчыкі стану здароўя насель-

На пытанні карэспандэнта «Связды» адказвае начальнік упраўлення арганізацыі медыцынскай дапамогі Міністэрства аховы здароўя Ігар Броўка

ніцтва. Медыка-дамаграфічная сітуацыя ў Беларусі застаецца досыць напружанай. Тым не менш, тут адзначаецца станоўчая дынаміка: паводле папярэдніх інфармацый, летас на 8 працэнтаў павялічыліся нараджальнасць, а смертнасць зменшылася на 4 працэнта. У выніку натуральнае змяшчэнне насельніцтва ў параўнанні з 2006 годам скарацілася на 12 тысяч чалавек. Гэта сапраўды надзвычайная пазітыўная тэндэнцыя. Прычым змяшчэнне смертнасці адзначаецца па асноўным класам захваральнасці, што яе выклікаюць. Да такіх можна аднесці сардэчна-сасудзістыя, анкалагічныя захворванні, а таксама няшчасныя выпадкі, атручванні і траўмы. Смертнасць ад апошніх за мінулы год зменшылася на 9 працэнтаў. Найбольшы рост нараджальнасці адзначаецца ў стацыі, а найбольшае змяшчэнне смертнасці — у Гродзенскай і Магілёўскай абласцях. Пры гэтым становіцца дынаміка адзначаецца ў вёсках, дзе, паводле папярэдніх даных, колькасць памерлых летас зменшылася амаль на 7 працэнтаў.

Дзіцячая смертнасць у Беларусі адпавядае лепшым еўрапейскім паказчыкам — на выніках тулунскага года яна склала 5,2 прамаіле. Калі я пачынаў працаваць педэдыятрам, то нават і марыць не мог, што на працягу некалькіх гадоў магчыма дасягнуць такога. Па сутнасці, мы выйшлі на узровень Японіі. Спецыяльнае абсталяванне для выхажвання дзіцяці ёсць не толькі ва ўсіх абласных, але нават у міжрэаённых цэнтрах. Была распрацавана цэлая сістэма аказання медыцынскай дапамогі цяжарным жанчынам і дзеціям, створаны дзейныя алгарытмы дзеянняў. У кожным рэгіёне створаны спецыяльныя выязныя разнаміцныя брыгады, аснашчаныя сучаснай спецыяльнай медыцынскай тэхнікай. Падчас цяжарнасці ўсе жанчыны павінны як мінімум тры разы праходзіць ультразвукавое даследаванне.

— Адна з асноўных прычын смяртнасці — сардэчна-сасудзістыя захворванні. Што робіцца для таго, каб выправіць сітуацыю?

— Гэта сусветная тэндэнцыя: паводле меркавання спецыялістаў Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, у бліжэйшай перспектыве колькасць захворванняў сардэчна-сасудзістай сістэмы будзе павялічвацца. Аднавядная сітуацыя, на жаль, характэрная і для нашай дзяржавы, што нельга не ўлічваць. Патрэба ў такой дапамозе вялікая. У кожным абласным цэнтры адкрыты кардыяіраўргічны аддзельнічкі, у Гомелі і Мінску працуюць спецыялізаваныя цэнтры. У далейшым мы плануем нарошчваць аб'ёмы аказання кардыяіраўргічнай дапамогі як у такіх цэнтрах, так і на рэгіянальным узроўні. Калі летас у Беларусі было праведзена 5,3 тысячы кардыяіраўргічных аперацый, то сёлета мяркуецца правесці іх каля 8 тысяч.

ЯК ПРАЎІЛЬНА ВЫМЯРАЦЬ АРТЭРЫЯЛЬНЫ ЦІСК

«Маўклівым зайбам» ахрысцілі артэрыяльную гіпертэнзію медыкі. Прыкладна трэцяя частка людзей, якія маюць высокі ціск, не адчуваюць ніякіх непрыемных сімптомаў, не кантралююць свой ціск і не звяртаюцца па медыцынскаму дапамогу. У чалавека не б'юць ні сэрца, ні галава, аднак у яго арганізме ўжо запущаны «механізм разбурэння».

Распаўсюджанасць артэрыяльнай гіпертэнзіі, паводле даных эпідэміялагічных даследаванняў, вагаецца ў розных краінах свету ад 27 да 40 працэнтаў ад агульнай колькасці дарослага насельніцтва. А пасля 60 гадоў павышаны артэрыяльны ціск мае ўжо кожны другі-трэці чалавек. Восенню мінулага года ў сталіцы пад дэвізам «Тваё здароўе ў тваіх руках» праводзілася медыка-асветніцкая акцыя, падчас якой усе ахвотнікі маглі памершаць свой артэрыяльны ціск. Усяго ўдзел у акцыі ўзялі больш як 30 тысяч мінчан. У 52 працэнтах удзельнікі акцыі артэрыяльны ціск аказваўся ў норме, а ў 48 працэнтах — павышаным. У многіх узровень артэрыяльнага ціску аказваўся неабсячана высокім — людзям патрабавалася неадкладная дапамога. І больш як дзве тысячы чалавек даведваліся аб сваім павышаным ціску ўпершыню падчас акцыі.

Заслугоўваючы увагі і вынікі акцыі па вымярэнні артэрыяльнага ціску, якая праводзілася падчас леташняга фестывалю «Славянскі базар» у Віцебску. Аб тым, што яны маюць дома танометр, паведамілі 60,5 працэнта людзей з павышаным узроўнем артэрыяльнага ціску. Высветлілася, што з іх толькі 58,4 працэнта цімоў вымяраць артэрыяльны ціск самастойна. 27,7 працэнта гіпертонікаў вымяраюць ціск толькі на прыёме ў ўрача, 7 працэнтам вымяраюць ціск члены сям'і і 6,8 працэнта — суседзі.

Было ўстаноўлена таксама, што 48 працэнтаў аптычных ведалі аб павышаным ціску і прымалі гіпатэнзіўныя прэпараты. Аднак рэжымы прымаў лекавыя сродкі толькі крыху больш як 17 працэнтаў людзей з павышаным артэрыяльным ціскам.

— Такія аб'якаваць людзей да свайго здароўя не можна нас не б'ягнотыць, — прызначае намеснік начальніка ўпраўлення ар-

тэрыяльнага ціску вельмі важнае, з-за чаго паказчыкі могуць істотна адрознівацца ад сапраўдных лібаў. Па-першае, вымярэнне тэрба праводзіць сядзячы, у расслабленам стане і не раней, чым праз паўгадзіны пасля таго, як вы выпілі кубачка кавы, мацной гарбаты або высамлілі цыгарэту.

Манжэтку неабходна замацаваць такім чынам, каб яе ніжні край знаходзіўся на ўзроўні сэрца (крыху вышэй локця), а фанендакоп тэрба паклісці на вобласць локцявай ямки. Накачваць манжэтку неабходна да таго часу, пакуль не знікне пульс, а затым паступова выпускаць паветра да таго часу, пакуль зноў не пачуецца пульс. Паказчыкі танометра ў гэты момант адпавядаюць верхняму ціску. Пасля працягвайце здуваць манжэтку. Паказчыкам ніжняга ціску будзе момант знікнення пульсу. Паўтарыце вымярэнне можна толькі праз 3—5 хвілін. У сумуіных выпадках ціск можна вымяраць на абедзюх руках і кіравацца лічбамі артэрыяльнага ціску па той тэрзе, дзе ён аказваўся больш высокім.

Сярод фактараў, якія правакуюць развіццё артэрыяльнай гіпертэнзіі, спецыялісты называюць нізкую фізічную актыўнасць і залішнюю вагу. Так, кожны лішні кілаграм звыш нормы павышае артэрыяльны ціск на 1 мм рт.слупка. Яшчэ адзін сур'ёзны вораг — гэта

павялічвае рызыку развіцця ў чалавека інфаркту і інсульту. Вельмі важна звяртаць увагу на розніцу паміж сістэльным і дыястальным ціскам. У здаровых людзей яна роўная 40—50 мм рт.сл. Але на працягу сутак ціск можа змяняцца. Для здаровых людзей такі змяненні вагаюцца ў межах 35 мм рт.слупка для сістэлічнага і 10 мм — для дыястальнага. А ў гіпертонікаў і гіпатанікаў іхстанні выражаны больш рэзка.

— Рэгулярнае вымярэнне артэрыяльнага ціску вельмі важнае, — папярэджвае Людміла Жылёвіч, — паколькі артэрыяльная гіпертэнзія — гэта не проста высокая лічба артэрыяльнага ціску і часовы дыскамфорт, а глеба для развіцця такіх цяжкіх і нават смяротных захворванняў, як інфаркт міякарда, інсульт, слепата і ныркаявая недастатковасць. Вы думаеце, многія з людзей, якія ўпершыню даведаліся аб высокім ціску, пабеглі да ўрача? Нават не спадзявайцеся.

Паводле самых аптымістычных падаўкі, у нашай краіне эфектыўна лечаць артэрыяльную гіпертэнзію толькі ад 7 да 9 працэнтаў пацыентаў. Хану падкрэсліць, што гіпертэнзію нельга вылечыць, але яе можна кантраляваць з дапамогай лекавых прэпаратаў.

Звычайна, калі вымяраюць ціск, называюць дзве лічбы. Што яны азначаюць? Першая лічба — гэта верхні, ці сістэлічны ціск, які ўзнікае пры скарачэнні сэрца, які кроў выкідае ў артэрыі. Сістэлічны ціск характарызуе работу сэрца і можа ў значнай ступені змяняцца ў залежнасці ад таго, чым чалавек займаецца ў бачны момант.

Другая лічба — гэта ніжні, ці дыястальны ціск: сэрца ў перапынках паміж скарачэннямі напавяняе кроў вярты і адпачывае, а ціск у артэрыях дасягае самай нізкай адзнакі. Дыястальны ціск характарызуе тонус сярэдніх і малых артэрыяў: пры іх звужэнні і страце эластычнасці ціск павышаецца.

За аптымальны ўзровень артэрыяльнага ціску прыняты ўзровень 120/80 мм рт.сл. Артэрыяльны ціск лічыцца павышаным, калі верхняя лічба складае 140 і больш міліметраў ртутнага слупка, а ніжняя — 90 міліметраў і больш. Павышаным верхняй планкі артэрыяльнага ціску на кожны 20 міліметраў і ніжняй планкі на 10 міліметраў удвая

Добрая вестка АХ, БЕЛЫ ЦЕПЛАХОД...

Мара аб круізе на белым цеплаходзе ў гэтым годзе стане явай для шматлікіх турыстаў Нацыянальнага парка «Браслаўскія азёры». З дня на дзень судна сукупным шляхам з верфі Гомеля прыбудзе ў Віцебскую вобласць, паведаміў БЕЛТА намеснік генеральнага дырэктара Нацыянальнага парка «Браслаўскія азёры» Мікалай Баравік.

Рачны цеплаход па спецаказе пераабсталявалі і капітальна адрамантавалі гомельскія спецыялісты. Трохталубны карабель, які атрымаў імя «Браслаўскія азёры», зможа прыняць на борт больш як 50 пасажыраў. Да паслуг турыстаў дзве кают-кампаніі, сауна, і, вядома ж, камбуз, дзе кок абячае гатаваць рыбнае далікатэсы. Каманда цеплахода будзе складацца з бывалых маракоў. Як расказаў Мікалай Баравік, у Браслаўскія азёры павінна прыпадаць не больш за 30 працэнтаў энергіі. Пры гэтым насычаныя тлушчы павінны забяспечваць менш за 10 працэнтаў сумарнага паступлення энергіі. Пры вылучэнні характара харчавання да рашэння на арганізацыю аховы здароўя ў рацыёне харчавання на долю тлушчовай павінна прыпадаць не больш за 30 працэнтаў энергіі. Пры гэтым насычаныя тлушчы павінны забяспечваць менш за 10 працэнтаў сумарнага паступлення энергіі. Пры вылучэнні характара харчавання да рашэння на арганізацыю аховы здароўя ў рацыёне харчавання на долю тлушчовай павінна прыпадаць не больш за 30 працэнтаў энергіі. Пры гэтым насычаныя тлушчы павінны забяспечваць менш за 10 працэнтаў сумарнага паступлення энергіі.

Стварэнне воднага турыстычнага маршруту ў Нацыянальным парку дазволіць прыцягнуць яшчэ большую колькасць турыстаў, у тым ліку і замежных, лічыць Мікалай Баравік. У першае плаванне цеплаход «Браслаўскія азёры» адправіцца ў сярэдзіне мая.

ЗАДЫЧНУЛІСЯ У Баранавічах загарэўся драўляны дом. Калі прыхэлі пажарныя, то будынак палыхаў. Ад дыму згінулі дзеці — 3-гадовая дзятчынка і хлопчык паці гадой схаваліся ў дальнім пакоі за печкай.

Трыццацішматгадовая беспрацоўная маці зачыніла дзверкі ў хаце і адлучылася. Жанчына выхоўвала дзяткі адна.

Паводле падпрэдняга меркавання, пажар мог узнікнуць з прычыны савольства дзяткі з агнём. Сымон СВІСТУНОВІЧ.

СПАРТЫЙНАЯ АЛЕКСАНДРЫЯ Універсальны спартыйны комплекс у аграгарадку Александрія — горадасць Шклоўскага раёна

У комплексе, які запрацаваў летас, размешчаны спартыйны зал і басейн, разам з ладнай і вялікай джакузі. Ёсць адкрытыя пляцоўкі для гульнявых відаў спорту на вуліцы, футбольнае поле і ўзійку — каток.

Басейн у Александріі працуе па новых тэхналогіях: вада заліта па 6 гадоў, яна цыркулюе і ачышчаецца. Ёсць «жабік» для самых малых дзяцей. А расслабленне ў джакузі — гэта як падаарна і заахочванне. На гэты момант — для вучанца 8-га класа Александрыйскай школы, які гуляе ў камандзе па валейболе.

— Усе школьнікі прыходзяць у басейн з вялікім задавальненнем, — гаворыць настаўнік фізкультуры Аляксей Ясэча. — У школе 160 дзятэй, і ва ўсіх ёсць магчымасць наведваць адрой плавання.

Да абеда, расстумачына кіраўніцтва, у комплекс звычайна займаюцца фізкультурай і спортам дзеці, а бліжэй да веча папачынае час платных фізкультурна-аздараўленчых паслуг. Праўда, калі шыра, мясцовыя жыхары імя з'яўляюцца пакуль мала. Але з цягам часу кіраўніцтва УСК абячае зрабіць у Александріі цалкам спартыйны аграгарадок.

— Як комплекс запрацаваў, вяскоўцы спачатку чамусьці пужаліся — такога сучаснага і прыгожага спартыйнага збудавання яны і не бачылі раней, — тлумачыць дырэктар УСК Андрэй Міронаў. — А цяпер моладзь стала цікавіцца і папачынае пачынае далучацца да фізічнай культуры. Тым больш, калі прафсаюз сельскай гаспадаркі пляцуць за паслугі. Умовы ў нас добрыя, а цэны не самыя высокія. Гадзіна ў басейне каштуе 3360 рублёў, а ў трэахажорнай зале — 2720 рублёў.

Затое ад прыезджых у Александрыйскі спартыйны комплекс, што называецца, няма адбою. Справа дайшла да таго, што на наведванне басейна зрабілі папярэдні запіс па тэлефоне, інакш утвараецца натоўп у вадае. Найбольш наведвальнікаў з суседніх раённых цэнтраў — Оршы ды Шклова.

Штодня з Оршы, за два дзесяцікі кіламетраў, прыязджаюць у Александрыйскі трэнавацца тэнзісты. Тут праводзіць трэнавачныя зборы шклоўскі футбольны клуб «Спартак». Са Шклова арганізаваны падвоз малых на трэнароўкі па

плаванні. Менавіта ў гэтым спартыйным комплексе цяпер адбываюцца розныя раёныя спаборніцтвы — дарослыя і дзятчына.

— Сёлета ў Александріі, насупраць УСК плануецца паач будаўніцтва гасцініцы на 70 месцаў, — паведаміў начальнік аддзела фізічнай культуры, спорту і турызму Шклоўскага райвыканкама Сяргей Хмялькоў. — Пакуль нам даецца кампенсаванне толькі палову выдаткаў на камунальныя паслугі ў зідомы перыяд. Але калі будзе гасцініца, то прафесійныя каманды і клубы змогуць праводзіць у Александріі паўнаватрасныя вучэбна-трэнавачныя зборы, і гэта павінна прынесці прыбытак спартыйнай галіне Шклоўшчыны.

Зацікавіліся новым комплексам і жыхары суседняй Копысі, якая недалёка — толькі праз возны мост перайсці. Знайшоўся там актыўны школьнік настаўнік фізкультуры, які вырашыў на грамадскіх пачатках трэнаваць па футболе хлопчыкаў адразу з дзюх вёсак.

Працуюць у спартыйным комплексе 28 чалавек — гэта людзі з Александріі і Копысі. Новая працоўная месцы ім дасталіся са спартыйнай нагузкай: калі ёсць вольны час, жанчыны выходзяць самі гуляць у мяч. Спачатку, гавораць, саромеліся, а цяпер і дзяткі сваіх прыцягваюць.

Цікавае дэталі ў размяшчэнні Александрыйскага комплексу: калі выйсці на адкрыты спартыйны пляцоўкі, то ўверсе, на пагорку добра бачны крыжы вясковых мошч.

Ілона ІВАНОВА.
Шклоўскі раён.

ЗАМЕСТ ВЫЦВЯРЭЗНІКА — У БАЛЬНІЦУ

Такое апошнім часам назіраецца ў гарадах Рэчыца і Светлагорск, што на Гомельшчыне. Па банальнай прычыне: выцвярэзнікі там ліквідавалі. І калі мы папярэдні начальніка ўпраўлення аховы прапарадку УСК аб'явілі намеснікам Селіванава пракаментаваць гэты факт, Юры Вігальчык на гэта адказаў так: абстаўні змяніліся. Прыблізна тое ж самае пачулі мы і ад намесніка галоўнага ўрача па медыцынскай частцы Рэчыцкай цэнтральнай рабальніцы Віктара Васілевіча.

І гэта на карысць справы, падкрэслілі яны. Хоць бы па той ужо прычыне, што многія гараджане, задумваюшыся аб сваім здароўі, пачалі меней заглядаць у чарку. І вось унік: пры напавяняльнасці ўказаных выцвярэзніках за суткі на восем месцаў там апошнім часам «адданы» 2—3 чалавекі. Такім чынам, атрымлівалася, што выцвярэзнікі не пакрывалі ўсіх расходаў, якія адпачыліся на персанал. Адным словам, яны былі стратнымі.

Дарчы, гэтая навіна аматарамі ўзяць на грудзі і іхнімі сем'ямі была ўспрынята ледзь не на «ўра!». Бо, унік сабе, за сутачную паслугу ў выцвярэзніку яго кліенту патрэбна было выласціць дзве з паловай базавыя велічыні. Зараз жа мільяны дастаўляе яго ў медыцынскаму ўстановау, дзе догляд зусім бесплатны. А ў санпрапускіну яшчэ могуць і памыць, і прычоску прывесці ў парадак.

У Жлобіне, Калінавічах, Мазыры і Гомелі выцвярэзнікі па-ранейшым дзейнічаюць. Аматараў спіртнога, якія спажываюць яго празмерна, тут «лечаць» рублём.

РОДЫ ПРЫНЯЛІ... МІЛІЦЫЯНЕРЫ

Інспектары патрульнай службы Адысі з-за спазнення машыны «хуткай дапамогі» прынялі роды ў адной з жыхарок горада прама на вуліцы, паведаміў Цэнтр грамадскіх сувязяў абласнога ўпраўлення МУС Украіны.

Па лініі «02» наступіў званок ад неведмомага аб тым, што на адной з вуліц мікрараёна горада чуваць жаночыя крыкі. Прыбыўшы праз некалькі хвілін на месца здарэння, супрацоўнікі міліцыі знайшлі на абочыне вуліцы жанчыну ў спартыйным касцюме, у якой пачыналіся роды.

Міліцыянеры выклікалі «хуткую дапамогу», аднак медыкі спыналіся, і роды прыйшліся прымаць супрацоўнікам праваахоўных органаў. У жанчыны нарадзілася дзятчынка.

Людміла СЦЯПНОВА, БЕЛТА.

Факт Гемадыяліз у Касцюковічах

У пачатку лютага ў Касцюковіцкай цэнтральнай раёнай бальніцы пачне працаваць аддзяленне гемадыялізу.

На рамонт пампавання раёны будытак выдаткаваў 100 мільёнаў рублёў. Абсталяванне для аддзялення — 4 апараты штучнай ныркі і з імі комплекс тэхнікі — каштавала прыкладна 300 мільёнаў рублёў, якія заплаціў абласны бюджэт. З панядзелка пачаўся мантаж і настройка абсталявання.

— Мы будзем абслугоўваць усходнюю частку Магілёўшчыны, — патлумачыў галоўны ўрач Касцюковіцкай бальніцы Алег Перагарульчык. — Мы навучным персанал, апрабум апаратуру і тады зможам узяць пад апаку 20 пацыентаў і нават болей. Усе працэдурны — бесплатныя, дзяржава дбае пра гэтых людзей.

Людзі, хворыя на ныркі, маюць патрэбу да 2—3 разоў на тыдзень карыстацца апаратам штучнай ныркі. Да гэтага часу ім даводзіцца ездзіць у Магілёў альбо Бабыруцьк. Новае аддзяленне ў Касцюковічах палегчыць жыццё гэтых людзей.

Ілона ІВАНОВА.
Захварэла кошка...

Па вуліцы Дзяржынскага ў Гродне захварэла на шаленства хатняя кошка. Каб папярэдзіць распаўсюджванне захворвання сярод людзей і жывёл, распараджэннем гарвыканкама на гэтай вуліцы ў дамах №№ 10—40 устаноўлены каранцін. Пагражальнай зонай лічыцца: вуліцы 17 Верасня, Астроўскага, Міцкевіча, Багдановіча, Славачкага, Акадэмічнага, Ватуціна.

Згодна з планам мерапрыемстваў будзе праведзена дадатковая перарэгістрацыя хатніх жывёл шляхам падворнага аходу, ва ўладальнікаў укладваюцца навучныя рэгістрацыйна пасведчаны і звестка аб прышчэпцы супраць шаленства ў 2007—2008 гадах. Гаспадары, якія ўхіляюцца ад вакцынацыі жывёл супраць шаленства, будуць прыцягвацца да адміністрацыйнай адказнасці.

Барыс ПРАКОПЧЫК.
Паплапаціца пра старых, каб не было бяды

Магілёўскае абласное ўпраўленне МНС праводзіць акцыю «Успомні пра бацькоў».

Кіраўніцтва МНС звяртаецца з просьбай да ўсіх, хто мае адзіночых састарэлых бацькоў ці сваякоў, асабліва якія жывуць у сельскай мясцовасці, прыхезаць да іх і паплапаціца пра бяспеку. Аб гэтым жа просіць і кіраўніцтва сельскіх гаспадарак, дзе ўсё жыццё адпрацавалі цяперашнія пенсіянеры.

Тэрба праверыць электрапрыборы, праводку і печы. Калі ёсць неабходнасць — дапамагчы старым у рамоне і лечыце. Інакш можна быць недалёка да бяды.

З пачатку года ў Магілёўскай вобласці зарэгістраваны 134 пажары, на іх згінулі 36 чалавек. Гэта болей, чым за такі ж леташні перыяд. Амаль усе ахвяры пажараў — састарэлыя людзі.

«УКЛАДАННІ Ў МЕДЫЦЫНУ ЗАЎСЭДЫ МАЮЦЬ КАНКРЭТНЫ ВЫНІК»

(Заканчэнне. Пачатак на 5-й стар.)

«Пашыраць функцыі сярэдняга медперсаналу» — Недахоп кадрыў застаецца вострай праблемай?

— Пакуль застаюцца нявырашанымі шэраг пытанняў па належнай даступнасці амбулаторна-паліклінічнай дапамогі. Праблема ўзнікае з-за недахопу кадрыў, перш за ўсё — вузкіх спецыялістаў. Гэта звязана не столькі з высокай нагузкай, колькі з нізкім узроўнем заробатнай платы. Сяродні памер аплаты працы медыкаў склаў толькі 85 працэнтаў адпаведнага паказчыка па народнай ванаашкоці ад ветру рыбак і, падышоўшы да шчаслівага, кідае: «На і мае тры акунчы ў тваю «каманду», а да няёмка да жонкі з'явіцца з такім умовам. Скажу, што дзень не клёвы, не брала ні ў кога». Жарты, папярды...

Але паездка для ўсіх недарэчная. Свежае паветра, прырода, надзея на ўдачу ў наступнай паездцы зарадзілі ўсіх чудаўным настроём.

Ілля ВАКУЛІЧ, г. Столін.

Ілона ІВАНОВА.

Ілона ІВАНОВА.

Ілона ІВАНОВА.

ШАНЦ... НА ЗВЫЧАЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

Да канца 2010 года ў Беларусі плануецца не толькі ліквідаваць чаргі, але і палепшыць умовы працывання ў дамах-інтэрнатах. Пры гэтым, як адзначаў намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Валер'ян Кароль, сёлета асабліва ўвага павінна надавацца стварэнню вартай медыцынскай асновы ў дзюх спецыялізаваных установах для дзятэй — у Чэрвені і Івянцы.

Івянецкі дом-інтэрнат быў створаны ў 1962 годзе як устаноўа для дзятэй-інвалідаў з захворваннямі нервовай і касцева-мышачнай сістэмы. Сёння тут працуюць 77 хлопчыкаў і дзятчынак, абсалютная большасць з якіх пакуе ад дзятчынага цэрабральнага паралічу.

— Значная частка нашых дзятэй паходзіць з так званых «цяжкіх» сем'яў, дастаткова скажаць, што амаль палова жыхароў устаноўы засталася без апекі, — распавядае дырэктар інтэрната Алеяна Петрашквіч. — Разам з тым смярдзюць, што прычынай страшнага захворвання з'яўляецца толькі лад жыцця бацькоў, нельга. З дзятчына цэрабральнага паралічам можна сутыкнуцца і цалкам нармальна сям'я. І часта для такіх дзятэй інтэрнат таксама застаецца ці не адзіным выйсцем.

Нагледзячы на вялікі «ўзрост», Івянецкія устаноўа мае ўсе неабходныя камунальныя выгоды і ўласную сярэднюю школу. У інтэрнаце працуюць падтрыманыя спецыялісты, настайнікі, медыкі, створаны бязбар'ерыны асяродак, наладжана навучанне па чатырох спецыяльных праграмах. Вынікі ёсць

— многія выхаванцы паступаюць у вучышца ў «звычайныя» каледжы ці нават ВНУ, атрымліваюць прафесію, уладкоўваюцца на работу... Праўда, адначасова нічо не хавае, што сама рэабілітацыя магла быць больш плённай.

— Каб дасягнуць прагрэсу, з хворымі на ДЦП тэрба ўвесць час працаваць, аднак якраз з гэтым узніклі праблемы, — працягвае Алеяна Петрашквіч. — Справа ў тым, што некалі наш медыцынскі блок быў пабудаваны сіламі рабятніку інтэрната і паступова прыйшоў у аварыйны стан, таму кажаць аб аказанні дзятчына вартай медыцынскай дапамогі па сутнасці не выпадала.

Актульнае аднаўленне медыцынскага блоку пачалося летас. Аб'ект увайшоў у праграму «Дзеці Беларусі», з рэспубліканскага і абласнога бюджэту на яго рэканструкцыю было выдаткавана амаль 3 млрд рублёў. Прычым атрымалася ўключыцца ў сённяшнія тэрміны — работы пачаліся ў маі, а фактычна закончыліся перад самым новым годам.

— Вельмі важна, што паралельна з рэканструкцыяй пампавання набывалася сучаснае абсталяванне для рэабілітацыі, аналагаў якому не маюць нават некаторыя спецыялізаваныя клінікі, — падкрэслівае старшыня камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінбальвыканкама Ала Мікалуціч. — Сёння ў медыцынскім блоку ёсць водалячэбніца, масажная ложка з падагрэвам, інгаляторы, фітабар, кабінет лячэбнай фізкультуры, гульнявыя пакоі і пакоі рэлаксацыі, уласная лабараторыя і ўнікальныя басейн, якім у тым ліку змогуць карыстацца дзяткі-калясачнікі. І мы

КЛЁВА! Па здароўе — на прыроду

Доўга зіма ў гэтым сезоне не магла навесці масты на азёрах, старых рэчышчах, рэчках. А ў аматараў падлёднай лоўлі даўно перавышаны мінулагоднія мармышкі на новыя, больш улоўныя. Заточаны пешні, нажы ледарэзавы...

І нарэшце! Лёд закаваў — і ўжо надзеяна — угодзі зімовай рыбалкі. У выхадныя цэльныя дружныя рыбалоўва раненка на зборных пунктах у чаканні транспарту — хто з кім едзе. Маршруты як звычайна — «Бакава», «Палына», «Арлы», «Дубянецкае вадасховішча, а то і гомельская Верасніца.

Дзень пралятае хутка. Стукаюць пешні, шыпяць, уразваючы ў лёд, ледарэзы. А тамтэйшы рыбак і сякерай сячэ 20—30-сантыметровы лёд. Працэс пайшоў. Апрабавана адна, другая... дзятая лунка, а

усё няма і няма таго доўгачаканага кіўка вуды. Але вось у некага калія ног заўважылі першыя акунчы. Той, хто вылавіў першыцца, з хваляваннем чакае паўтору, і не заўважае, як яго хуценька абступоўваюць шчыльным кальцом «добразычліўцы» — тэрба ж дапамагчы чалавеку! Пасля гэтага «шчасліўчыцы» ідзе шукаць новую ўлоўную лунку.

А вечарам стомленыя, абветраныя, падмацаваныя салам, хтосы і з пахам дымка ад вогнішча, ужо ў аўто, будучы дзятчына ўражанымі ад гэтага плавання. Успамінаў шмат. Шчасліўчык на зайздасць усю адрысе свой тарабан, а ён — паўночкі прыгажуню-акунчы. Хтосы скажа, што і ў яго буйнак леску абарваў, а ў іншага дзве мармышкі панесла. З задняга сядзення аўталяткі падняўся чырванашкоці ад ветру рыбак і, падышоўшы да шчаслівага, кідае: «На і мае тры акунчы ў тваю «каманду», а да няёмка да жонкі з'явіцца з такім умовам. Скажу, што дзень не клёвы, не брала ні ў кога». Жарты, папярды...

Але паездка для ўсіх недарэчная. Свежае паветра, прырода, надзея на ўдачу ў наступнай паездцы зарадзілі ўсіх чудаўным настроём.

Ілля ВАКУЛІЧ, г. Столін.

Мікалай ЛІТВ

Першае інтэрв'ю на новай пасадзе

БЕЛАРУСКАЯ ОПЕРА РЫХТУЕЦА ДА ЮБІЛЕЮ

Сённяшні госьць «Звязды» — дырэктар Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы Рэспублікі Беларусь Валерый ГЕДРОЙЦ.

— Валерый Карлавіч, на новай пасадзе вы працаеце крыху больш як месяц — аднак жа добра ведаеце і становішча спраў у тэатры, і людзей: 10 з гакаў гадоў працавалі намеснікам міністра культуры...

— Безумоўна, ведаю тэатр і людзей, ведаю творчыя здабыткі і праблемы. Але любы тэатр — вельмі складаны і вялікі арганізм з яго гаспадаркай, фінансамі і вытворчымі планами. Тым больш — оперны тэатр!

— Будынак опернага тэатра рамантычна...

— Зараз, калі адбываецца капітальны рамонт і адначасова рэстаўрацыя, рэканструкцыя нашага будынка... Дарэчы, у 2008 годзе будынку ўведзенамо паводле праекта геніяльнага архітэктара Лангбарда, спойніца 70 гадоў. А опернаму тэатру — 75, ён быў заснаваны ў 1933 годзе.

— Двух новых год, атрымліваецца, выкажыце юбілейны: для тэатра і для будынка, помніка архітэктуры, — ён у сьведомасці некалькіх пакаленняў беларусаў атакасаміліянаца з Храмама Оперы і Балета.

— Так. Пакуль працуюць будаўнікі, мы арандуем некалькі памяшканняў. Галоўная часовае сцэнічная пляцоўка — Цэнтральны Дом афіцэраў. Канцэртны праходзіць і ў Бельдзяржфілармоніі. Рэпетыцыі — у памяшканні на вул. Фрунзе, 19. Гэты шкыцёны будынак-асабняк, з'яўляючыся з рашэннем Прэзідэнта краіны, перададзены Нацыянальнаму музею гісторыі і культуры. Пакуль ідуць праектныя работы па рэканструкцыі памяшканняў, тут знаходзіць часовы прытулак оперны

Фота Юлія ПРАСЕЦКА

дзіць як на свята. Але — сам тэатр павінен стаць адпаведнаю плянкі!

— Несумненна. І гэта павярджэ нават статыстыка. Запаянлянасць глядзельнай залы на «нюрд» ад Опернага тэатра пляцоўкак не такая вялікая.

— На час капрамонта тэатр — колькасна — зменшыў рэпертуар?

— Любы сур'ёзны тэатр павінен мець 30—40 спектакляў, каб можна было змяняць афішу, падтрымліваць цікавае гледзючы... Нашы галоўныя дэкарацыі былі адаптаваны да Дома афіцэраў. Вядома ж, яны памешаны, спрашчаны — таму нямаю глбелішча ва ўспрымманні спектакля.

— Валерый Карлавіч, калі маркуюце пераехаць у радавое гняздо, у адраэстаўраваны тэатр?

— Спадзяёмся, ужо ў канцы гэтага года. Але трэба будзе яшчэ наладзіць сучаснае сцэнічна-тэхналагічнае абсталяванне...

— Ёсць спадзяванне, што наступны, 76-ы, тэатральны сезон адначасна ў «старым новым доме»?

— Спадзяёмся на гэта! Будаўнічыя справы рухаюцца згодна з планам. Першы пусквы комплекс будынка ўжо здзелены ў эксплуатацыю, там размешчаны адміністрацыя і мастацкае кіраўніцтва Тэатра балета, грывміры, рэпетыцыйнай пакоі. Другі пусквы аб'ект — оперны тэатр. І застанецца толькі... ды не, не «толькі», а велізарны аб'ём работы, звязаны са сцэнай і глядзельнай залай: усё довадзіцца рабіць у адпаведнасці з сучаснымі праграмаваннямі, тэхнічнае абсталяванне будзе найноўшае.

Асноўная «прадукцыя» опернага тэатра (у якіх бы умовах ён працаваў) — гэта оперны спектакль. На час капрамонта будынка оперны тэатр вельмі шмат гасраляваў па краіне: канцэрты класічнай музыкі, канцэрты оперных выканаўцаў... Розныя тэмы, аўтары, эпохі... Ва ўсіх рэгіёнах Беларусі мы бачым вялікую цікавасць да класічнай музыкі. Гомель, Баранавічы, Бабруйск, Полацк...

— Менавіта за стварэнне канцэртнага праекта «Шэдэўры сусветнага мастацтва ля сцен Старажытнай Сафіі» творчыя калектывы тэатра ўзнагароджаны Спецыяльнай прэміяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва 2007 года ў намінацыі «Музычнае мастацтва»...

— Праект «Ля сцен Старажытнай Сафіі» будзе працягвацца. Ад опернага тэатра высокую ўзнагароду прымаю мастацкі кіраўнік тэатра, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі Маргарыта Ізворска-Елізар'ева. Яна кыруе ўсю працу,

звязаную з мастацкай часткай: арганізацыя творчай падрыхтоўкі спектакляў, фарміраванне рэпертуару, прызначэнне роляў... Яна прафесар, выкладае ў Акадэміі музыкі, а таксама і рэжысёр шэрагу спектакляў.

Упершыню тэатр атрымаў такую высокую адзнаку. Гэта не толькі дзяржаўная, прэзідэнцкая адзнака — але адзнака беларускага грамадства за тую вялікую работу, якую праводзіць тэатр па прапагандзе класічнай музыкі і ўвогуле опернага мастацтва.

Старэмыя «трымаць плянку», хоць у адрозненне ад сваіх калег-суседзяў нават з блізкага замежжа выглядаюць значна больш сціпла і на пляце працы, і на іншых паказчыках. Але салісты оперы, артысты хору, музыканты аркестра застаюцца ў сваім родным тэатры.

Талентаў у нас — не злічыць. Вось і апошняя прыемная навіна: Аксана Волкава стала пераможцай 22-га Міжнароднага конкурсу імя Глінкі ў Расіі. Гэта вельмі прастыхны конкурс. Калі не алімпійскі медаль заваяваны — дык надзвычай блізка да яго. Мы ганарымся гэтай перамогай. А ў нас жа працуюць і іншыя маладыя таленты вялікага творчага патэнцыяла — Алеся Бундзевея, Анастасія Масквіна, Уладзімір Громыа, Юрый Гардзевіч, Станіслаў Трыфануаў...

На пасадку галоўнага дырэктара мы запрасілі заслужанага артыста Украіны Віктара Пласкіну. Гэта прафесійнага высокага гатунку, чалавек ініцыятыўны. Спадзяёмся, з яго прыходам музычная частка тэатра ўзмацніцца на некалькі прыступак.

Хачеў бы выказаць захапленне супрацоўнікамі опернага тэатра. Нягледзячы на складанасці, з якімі мы довадзіцца сутыкацца ва ўмовах капрамонта, яны працуюць ва ўсю моц, ад душы.

— Валерый Карлавіч, чыя лямпа хутка, не паспее азірнуцца — і скончыцца капрамонт-рэстаўрацыя Лангбардавага будынка? Тэатр ужо вызначыў, якім будзе прэм'ерны спектакль на новай сцэне?

— Рыхтум спектакль «Макбет» Вердзі — гэта вялікі, складаны твор. У планах тэатра — не толькі расійская, але і беларуская оперная класіка. Статус Нацыянальнага тэатра оперы Беларусі абавязвае звяртацца менавіта да свайго, роднага. Не будучы забяцьця і нашы маленькія гледзючы.

— Напрыканцы гутаркі пытанне асабістага плана: хто вы на адукацыі, з чаго пачыналася ваша прафесійная жыццё?

— Яно пачыналася з лялечнага тэатра ў Думе піянераў. Потым скончыў ацёрска-рэжысёрскі факультэт Беларускага дзяржаўнага тэатральна-мастацкага інстытута. Рэжысёр аматарскага тэатра. Але так склалася, што працоўны шлях звязаны з адміністрацыйнай работаю.

— У вас рэдкае прозвішча — Гедройц. Адкуль яно?

— Не вельмі вывучаў свой радавод — як і ўсе ў савецкі час... Прозвішча прыйшло з Вялікага княства Літоўскага, Наваградскага рэгіёна — дарэчы, «Звязда» пра гэта пісала ўжо, калі публікавала матэрыял пра беларускія гербы. За выдатныя ваенныя заслугі майму далёкаму праўдчы прывысөөны дваранскі тытул. Вось адкуль мой род — праўда, я ведаю гісторыю толькі апошніх 360 гадоў.

— Шчыра зычым, Валерый Карлавіч, паспехаў на новай адказнай пасадзе!

Таццяна ПАДАЛЯК.

Крымінал, здарэнні

Крыжа на ім няма...

У Мінску 22-гадовае непрацуючы сталічны жыхар выкраў урун да браабрхвотных ахвяраванню.

Паводле даных аддзела інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС Мінгарвыканкома, здарэнне зафіксавана каля а паловы сьмейнага вечара ў зале ўніверсама па праспекце газеты «Праўда» тут маляды чалавек, не точыцца, забраў урун, які належыць царкве. Наабабнік затрыманы і змешчаны ў ізалятар часовага ўтрымання, узбуджана крымінальная справа.

«ПРАВАРОНІЎ» КВАТЭРУ

Больш за два гады таму прайдзісвет разам са сваёй памагатай завалодалі чужой кватэрай, папярэдне ўцёршыся ў давер да гаспадарка жылья.

Паводле даных аддзела інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС Міннаблвыканкома, у той час 44-гадовае жыхар Магдзельскага з радасцю адгукнуўся на прананову свайго больш маладога земляка і 23-гадовага жыхаркі пасёлка Саасновы Бор аб іх дапамозе па продажы аднапакэтай кватэры. Як высветлілася потым, памагатамі былі далёка не бескарэспандэнтны людзьмі: падманулішы папярэпелага, падазроныя заключылі дагавор куплі-продажу, на падставе якога... набылі права ўласнасці і завалодалі яго кватэрай. У дачыненні да гэтага «дуста» узбуджана крымінальная справа.

Ігар ГРЫШЫН.

«АЛЮМІНІЙ НЕ ТРЭБА, СЕРАБРО АБО ПАЛАДЫЙ ДАВАЙ...»

Менавіта за гэтымі каштоўнымі каларычнымі металамі «ганяніцы» двое мінчан у Гомелі, маючы намер на халюру разбагацець. У кола іх інтарэсаў трапіла арганізацыя, дзе ў наяўнасці было абсталяванне, дэталі якіх утрымліваюць і сабе то серабро ці паладый.

Першы візіт, які нам паведаміла прэс-група ўпраўлення КДБ Беларусі па Гомельскай вобласці, яны нанеслі ў дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт, дзе на свайго бокі схілілі 42-гадовага супрацоўніка, «запудрыўшы» яму мазі: маўляў, у іх ёсць ліцэнзія на скупку таго металу з непрыдатнага ўжо абсталявання. Зрабіўшы сваю справу, яны аддзячылі апошняга пэўнай сумай грошай.

Усім вядома, што арганізацыя, абсталяванне якіх адслуджыла, павінен здаваць увесь каштоўны каларыны метал дзяржаве. У іншых выпадках рэалізаваны яго камусьці лічдыча злачыствам. Чэкісты на трапілі на след сталічных гасраляў у іншай арганізацыі і арыштавалі іх. На лаву падсудных сядзе і супрацоўнік медыўверсітэта.

ЛЕДЗЬ НЕ АТРУЦІЦА?

Ад чаду і дыму, якія запалілі ўсю кватэру 30-гадовага гомельчана. Калі па сігналах суседзяў на вуліцу Шпітальную прыхалі выратавальнікі, то знайшлі гаспадарка яе ў туалце ў непрытомным стане і збітага на горкі яблык.

Што здарылася ў кватэры, пакуль невядома. Але факт застаецца фактам: бялізна на ложку была спалена, а на настольную лампу накінуты коўдра і прасціны. Пацярпелага даставілі ў бальніцу, дзе ён і знаходзіцца зараз.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Чалавек і свет

ГАЙБА — ЯК МНОГА Ў ГЭТЫМ ПРОЗВІШЧЫ...

Беларус Гайба знайшоў магчымыя карані свайго прозвішча ў Італіі, Славеніі і нават у Індыі

Дырэктар Дома-музея Адама Міцкевіча ў Навагрудку, даўні чытач «Звязды» Мікалай Гайба можа гадзінамі распавядаць пра жыццёвы шлях славутага паэта і родную Навагрудчыну, гісторыі і культуры якой ён прывісаў шмат даследчыцкай і літаратурнай працы. А некалькі гадоў таму заняўся яшчэ і сваёй радаслоўнай. І высветліў, што прозвішча Гайба, акрамя сваёйкі Мікалая Паўлавіча, чатырох сем'яў, у Беларусі не сустракаецца. Мо, людзей з такім прозвішчам і ў свеце больш нідзе няма?

Каб знайсці адказ на гэты пытанне, Мікалай Гайба звярнуўся да паслуг сусветнай павуціны і атрымаў даволі падрабязную і ў пэўнай меры нечаканую інфармацыю. Аказалася, што яго цэцкі па прозвішчы — вядомыя людзі ў шэрагу краін. Больш за тое, Гайба — гэта і гарады, і правінцыі, і розныя ўстановы, арганізацыі, ёсць нават такі тэрмін у ісламе.

— Як многа ў гэтым прозвішчы? Але як жа гэта суднасіцца з паціх радаслоўнай? — пацікавіўся ў Мікалая Паўлавіча карэспандэнт «Звязды».

— Пакуль адначасна не скажам, але інфармацыя і сапраўды цікавая. Пачнём з... Індыі. У яе паўночна-ўсходняй частцы, у штатце Орісс размешчаны горад Гайба (Gaiba), дзе ў 1543 годзе падарожніцаў іспанскі канкістадор Кабэза дэ Вака.

Ёсць такі тэрмін, гайба, і ў ісламе. Цытата са слоўніка: «Гайба — «Адсутнасць» — тэрмін шыціцкай дагматыкі, які азначае «скрыты рашытэр» імама. Шытытэ даўна не хацелі верыць у смерць сваіх імамаў. У 873 годзе апошні, 12-ы, імам Мухамад, яшчэ маленькі хлопчык, не вярнуўся з прагулі, «знікнуў». Лічыцца, што ён не памёр, а хаваецца, ажыццяўляючы сувязь з абшчынамі праз духоўных аўтарытэтаў, іншымі словамі, «гайба» — прызёр чэмпіянату свету і Алімпійскі гульніў па вяславанні на байдарках і каное Анат Гайба. У ЗША — баксёр (152 кг) Бранан Гайба. У Чыкагскім ўніверсітэце працуе Франціска Гайба, аўтар кнігі «Паходжанне сінкроннага пераключэння. Нюрнберцкі працэс». А яшчэ адзін літаратурна-даследчыч Гайба (Geiba) прывісаўчы сваю кнігу прааблема працы і навакол'яў нага аспраўдзіць. У Латвіі Яніс Гайба быў народным дэпутатам ССР (1989—1991), Вальдэмар Гайба — спартсмен, удзельнік міжнародных рэгатаў, Інта Гайба — прэзідэнт аб'яднанага «Еўрапейскага ўніверсітэта». Увогуле гэта прозвішча носіць шмат, спадзяёмся, добрых людзей.

— Так і напрошваецца крылаты лозунг у некалькіх іншых варыянтах: «Гайбы ўсіх краін, аднаго гэтага імя няма». У гэтым рэгіёне здабываюць аметыст і іншыя карысныя выкапні, а таксама развіваюць турызм.

Амерыкі размешчана невялікае возера Гайба (Gaiba), дзе ў 1543 годзе падарожніцаў іспанскі канкістадор Кабэза дэ Вака. Ёсць такі тэрмін, гайба, і ў ісламе. Цытата са слоўніка: «Гайба — «Адсутнасць» — тэрмін шыціцкай дагматыкі, які азначае «скрыты рашытэр» імама. Шытытэ даўна не хацелі верыць у смерць сваіх імамаў. У 873 годзе апошні, 12-ы, імам Мухамад, яшчэ маленькі хлопчык, не вярнуўся з прагулі, «знікнуў». Лічыцца, што ён не памёр, а хаваецца, ажыццяўляючы сувязь з абшчынамі праз духоўных аўтарытэтаў, іншымі словамі, «гайба» — прызёр чэмпіянату свету і Алімпійскі гульніў па вяславанні на байдарках і каное Анат Гайба. У ЗША — баксёр (152 кг) Бранан Гайба. У Чыкагскім ўніверсітэце працуе Франціска Гайба, аўтар кнігі «Паходжанне сінкроннага пераключэння. Нюрнберцкі працэс». А яшчэ адзін літаратурна-даследчыч Гайба (Geiba) прывісаўчы сваю кнігу прааблема працы і навакол'яў нага аспраўдзіць. У Латвіі Яніс Гайба быў народным дэпутатам ССР (1989—1991), Вальдэмар Гайба — спартсмен, удзельнік міжнародных рэгатаў, Інта Гайба — прэзідэнт аб'яднанага «Еўрапейскага ўніверсітэта». Увогуле гэта прозвішча носіць шмат, спадзяёмся, добрых людзей.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Усміхнёмся!

Калі ты паправілася на 5 кілаграмаў за тыдзень, значыць, гэтую дыету табе параіла лепшая сяброўка.

- Як ацудвае сябе твой брат пасля аперацыі?
— На жаль, узніклі ускладненні...
— Якія?
— Жэніцца з медсястрой.

І наогул, у мяне вялікі сплюнікавы... гэты... як яго...

Незамужым дзючатам да ведама.
— Як спаскусе мужчыну?
— Напаіць яго, а калі ён ап'я-

нее, аказацца адзінай жанчынай побач.

Мужык з Удмурцыі памыў машыну Яўкубовічу, таму што прыехаў на «Поле судуаў» без падарунка.

У суд Чашніцкага раёна Віцебскай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак Місіка Васілія Васілевіча, 11.05.1965 года нараджэння, ураджэнца г. Лепеля Віцебскай вобласці, апошняе вядомае месца жыхарства — г. Лепель, вул. Войкава, д. 85, кв. 11. Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі пра Місіка В.В., паведаміць іх суду Чашніцкага раёна Віцебскай вобласці на працягу двух месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

А на мой погляд...

Не імя робіць чалавека. Але незвычайнае, яно надае «эксклюзіўнасці»

Нядаўна практычна ўсе сродкі масавай інфармацыі ў чарговы раз падхпілі тэму моды на імёны для немаўлят: якія з іх у дадзены момант карыстаюцца найбольш папулярнасцю ў бацькоў, іх родных; якія радкі ці нават экзатычныя або двайныя даюць зараз хлопчыкам і дзяўчынкам; якія імёны найчасцей выбіраюць для дзетак пачынаючы з дзясці і г.д. гадоў таму.

У «чарговы» менавіта па апошняй прычыне: мода — як назваць новага члена грамадства? — існавала практычна заўсёды (праста само слова «мода» тады не ўжываліся або мелі некалькі іншы сэнс). Таму мы вырашылі звярнуцца не да бацькоў маленькіх дзетак, а ўжо да сталых людзей, якія некалі атрымалі не зусім звычайнае імя для таго часу (найперш, мабыць, для таго), так і для сённяшняга па гучанні, сэнсе ўласна імёны.

Чаму некалі вам пры нараджэнні далі менавіта таё імя? Магчыма, з гэтым звязаны нейкія сямейныя паданні? Што азначае ваша імя? Ці здаралася ў вашым жыцці так, што з-за незвычайнага імя ўнікалі нейкія складанасці, назручнасці? Ці ганарыліся вы сваім імем? Сустраклі цэцкаў на сваім жыццёвым шляху?

Неапіна ПРОХАРЧЫК, намеснік дырэктара Беларускага дзяржаўнага інстытута павышэння кваліфікацыі ў галіне стандартызацыі, метралогіі і кіравання якасцю: — Што азначае? Неа Ліна — выходзіць калі новая Ліна. Хоць гісторыя майго імя выпадкова. Напачатку мяне хацелі назваць Неанілай — ёсць такое старажытэ рускае імя, падаецца, у Някрасава сустракаецца. Аднак бацька (смяецца), калі пайшоў паводле гістарычных даследаванняў, прыйшоў у VI—VII стагоддзях на Беларусь (былі таксама ільменскія славыны калі Пскова), але потым было вымушана вярнуцца назад. Аднак хтосьці ж са славаўнаў, з роду Гайбы, застаўся і з'явіўся Гайба на Беларусь.

...Не выключана, што ў будучыню Мікалай Паўлавіч пабывае ў Парагваі і гаспадар гатэля «Casa de Gaiba», убачыўшы прозвішча ў папярэдняе беларускае, не возьме з яго грошай за пражыванне. А ў балівійскім рэстаране «Gaiba» таксама бясплатна азнамяць госьця з далёкага Навагрудка са сваёй нацыянальнай кухняй. Хоць і не імкнўшы Мікалай Гайба да нейкіх выгодаў у сваім Інтэрнэце-«падарожжы».

Віталій ПЯТКЕВІЧ, першы намеснік старэйшага бльшчэкага райвыканкома: — (Уздыхае.) Я расказваў хроніцыя, атрымалася наступная гісторыя. Зімой на санках паехаў і ў царку за 7—10 кіламетраў мяне хрысціць, маці, вядома ж, не ўзлі. Дарогай пераклінулі ў

Table with weather forecasts for various cities: Мінск, Віцебск, Магілёў, Гомель, Гродна, Брэст. Columns: Усход, Запад, Даўжыня дня.

Weather forecast map showing temperatures and weather icons for various regions: Віцебск, Гродна, Мінск, Магілёў, Брэст, Гомель.

Table with weather forecasts for cities: Варшава, Вільнюс, Мінск, Мадрыд, Рыга, С.Пецярбург.

30 студзеня. 1921 год — нарадзіўся Іван Шамякін, народны пісьменнік Беларусі. Цікавы факт: 1945 год — у мошны шторм савецкай падводнай лодка пад камандаваннем А.І. Марынескі заціпаў у Данцыгскай бухце фаніясцкі лайнер «Вільгельм Густлаф».

Звязда. Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйны нумар 1. Аўтарамі. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі. Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адаказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Вьдавецтва Беларускай Дом друку». Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 35.018. Індэкс 63850. Зак. № 535. Нумар падлісны ў 1930.

